

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ PSSE W RACIBORZU ZA ROK 2020

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu raciborskiego za 2020 rok**

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Raciborzu
Karina Talabska**

.....
Pieczęć i podpis PPIS

Racibórz, dnia 05.02.2021 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna

**Tel. 32 415 28 93
Faks 32 459 41 31**

**ul. Batorego 8
47-400 Racibórz**

**<http://psseraciborz.pis.gov.pl>
ppisrac@psseraciborz.pl**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I.EPIDEMIOLOGIA	6
I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi	6
I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	8
I.2.1 Covid-19	8
I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	9
I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: oспа wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra	10
I.2.4. Gruźlica	11
I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych	12
I.4. Nadzór sanitarny nad higieną leczenia w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych	13
II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA	14
II.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia	14
II.2. Jakość zdrowotna wody ciepłej	19
II.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji	19
II.4. Obiekty użyteczności publicznej	21
II.4.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne	22
II.4.2. Baseny kąpielowe	22
II.4.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpieli	23
II.4.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym	23
II.4.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	24
II.4.6. Infrastruktura kolejowa	24
II.4.7. Środki transportu osobowego	24
II.4.8. Tereny rekreacyjne	25
II.5. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutową	25
II.6. Interwencje	25
III.HIGIENA ŻYWNOSCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	26
III.1. Zadania realizowane w 2020 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych	26
III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX	28
III.3. Współpraca z innymi organami kontroli	28
III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	29
III.5. Ocena sposobu żywienia	30
IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	32
IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania	32
IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego	33
IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach	33

IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie	33
IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	34
IV.6. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli	34
IV.7. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży	34
IV.8. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w placówkach nauczania i wychowania	35
V. HIGIENA PRACY	37
V.1. Realizacja zadań w 2020 r.	37
V.2. Charakterystyka obszaru działania	37
V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	38
V.4. Choroby zawodowe	39
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	40
VI.1. Zadania realizowane w 2020 r.	40
VI.2. Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin.	40
VI.3. Uwarunkowania środowiskowe	42
VI.4. Dokumentacja projektowa	42
VI.5. Odbiory sanitarne	43
VI.6. Współpraca z innymi organami	43
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	44
VII.1. Programy krajowe	44
VII.1.1 „Trzymaj Formę!”	44
VII.1.2 Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu	44
VII.1.3 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	45
VII.1.4 „Bieg po zdrowie”	45
VII.1.5 „Czyste powietrze wokół nas”	46
VII.1.6 „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	46
VII.2. Programy wojewódzkie	46
VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”	46
VII.2.2. „Podstępne WZW”	46
VII.2.3. „Znamie! Znam je?”	47
VII.2.4. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	47
VII.2.5. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”	48
VII.3. Interwencje nieprogramowe	49
VII.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu	49
VII.3.2. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)	49
VII.3.3. „Bezpieczne ferie 2020”	49

VII.3.4. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”	50
VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada).....	51
VII.3.6. Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”	51
VII.3.7. „Brązowo ale czy zdrowo?”	52
VII.3.8. „Bezpieczne wakacje 2020”	53
VII.3.9. Profilaktyka zatruć grzybami	54
VII.3.10. „Pedikuloza” – profilaktyka wszawicy.....	54
VII.3.11. „Lekki tornister”	54
VII.3.12. Akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny" w powiecie raciborskim	54
VII.3.13. Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)	55
 WNIOSKI	 57

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

W 2020 r. zanotowano wystąpienie nowej jednostki chorobowej COVID-19, wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2. Pierwszy potwierdzony przypadek zakażenia koronawirusem (SARS-CoV-2) w Polsce odnotowano w dniu 4 marca 2020 r., natomiast w powiecie raciborskim, w dniu 18.03.2020 r. Do końca 2020 r. w naszym powiecie odnotowano 3972 przypadki.

W związku z wprowadzeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej dnia 20.03.2020 r. stanu epidemii w związku z nowym wirusem SARS-CoV-2, wszystkie czynności kontrolne z zakresu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zostały ograniczone, a praca wszystkich komórek organizacyjnych skupiona była na sprawach bezpośrednio związanych z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się zakażeń nowym wirusem wywołującym chorobę COVID-19.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu raciborskiego w 2020 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

I.

E

EPIDEMIOLOGIA

I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

Najważniejszym z nadzorowanych elementów bezpieczeństwa zdrowotnego w działaniu przeciwepidemicznym jest nadzór epidemiologiczny w zakresie chorób zakaźnych.

W roku 2020 sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

ANALIZA PORÓWNAWCZA ZACHOROWAŃ w latach 2019/2020

niektórych chorób zakaźnych na terenie powiatu raciborskiego

Nie odnotowano zachorowań na:	Jednostka chorobowa	Zapadalność na 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności w stosunku do 2019r. w %
		2019	2020	
Dur brzuszny, Dur rzekomy, Błonicę, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat,	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	32,1	23,16	- 27,85
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem	34,8	17,60	- 49,42
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	150,6	88,02	- 41,55
	Płonica	63,35	31,50	- 50,28
	Ospa wietrzna	842,8	256,66	- 69,55
	Różyczka	1,83	1,85	+ 1,09
	Krztusiec	2,75	3,71	+ 34,91
	WZW B	Ostre	-	-
		Przewlekłe	4,59	- 59,69
	WZW C (ostre i przewlekłe)	11,01	2,78	- 74,75
	Świnka	7,34	1,85	- 74,80
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	383,7	93,58	- 75,61
	Borelioza	76,2	63,01	- 17,31
	Giardioza (Lamblioza)	0,92	1,85	+ 101,09
	Grypa – ogółem wg MZ-55	7182,5	14928,75	+ 107,85

	Gruźlica	10,1	8,34	- 17,43
	COVID-19	-	3680,30	-

Jak wynika z powyższego zestawienia – sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

1. Od wielu lat nie odnotowano zachorowań na:

- dur brzuszny i dur rzekomy,
- błonicę,
- botulizm,
- czerwonkę,
- ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat.

2. Zarejestrowano wystąpienie nowej jednostki wysoce zakaźnej: COVID-19

3. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2019 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób:

- grypa,
- różyczka,
- krztusiec,
- giardioza (lamblioza),

4. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2019 wystąpił w przypadku:

- zatruc pokarmowych pałeczką salmonella,
- biegunek i zapalenia żołądkowo-jelitowego bno o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- innych bakteryjnych zatruc pokarmowych o nieokreślonej etiologii,
- zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej
- płonicy (szkarlatyna),
- wirusowego zapalenia wątroby typu c (przewlekłe),
- wirusowego zapalenia wątroby typu b (przewlekłe),
- ospy wietrznej,
- gruźlicy,
- boreliozy,
- świnki (nagminne zapalenie przyusznic).

W 2020 r. zanotowano wystąpienie nowej jednostki chorobowej COVID–19 wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2. Pierwszy przypadek w powiecie raciborskim zarejestrowano 18.03.2020 r. i do końca 2020 r. odnotowano 3972 przypadki.

Poza Covid-19, najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi pod względem liczbowym w powiecie raciborskim w roku 2020 były: grypa i infekcje grypopodobne (wzrost zapadalności + 107,85%). Nagły wzrost zakażeń połączyć można z pojawieniem się zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2, które

diagnozowane na podstawie objawów klinicznych, w przypadkach skąpo objawowych, przypominają objawy infekcji grypopodobnych.

Nieznacznie wzrosła zapadalność krztuśca, różyczki i lambliozy. W przypadku pozostałych jednostek chorobowych odnotowano znaczny spadek zapadalności: ospa wietrzna (-69,55%), płonica (-59,69%), zatrucia pokarmowe pałeczką *Salmonella* (-27,85%), biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (-41,55), świnka (-74,80%).

W rok 2020 wystąpiło 1 ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego na terenie powiatu. Ognisko stwierdzono w mieszkaniu prywatnym, zakażeniu uległo cztery osoby manifestujące objawy chorobowe ze strony układu pokarmowego. Po badaniach diagnostycznych ustalono czynnik etiologiczny wywołujący zakażenie, którym była *salmonella*.

I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.2.1. Covid-19 (zakażenia SARS-CoV-2)

Pierwszy potwierdzony przypadek zakażenia koronawirusem (SARS-CoV-2) w Polsce odnotowano w dniu 4 marca 2020. Do 31.12.2020 roku było już 1 294 878 potwierdzonych przypadków zachorowania na COVID-19 (zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2) a 28 554 osoby zmarły.

Koronawirus SARS-CoV-2 to wirus należący do rodziny koronawirusów (*coronaviridae*). Wszystkie poznane dotąd koronawirusy powodujące zakażenia u ludzi są wirusami, które wywołują objawy ze strony układu oddechowego, bardzo rzadko ze strony innych układów i narządów. Do 2019 roku poznano 6 wirusów powodujących zakażenia u ludzi. Cztery z nich (229E, OC43, NL63, HKU1) są przyczyną przeziębienia o łagodnym przebiegu. Dwa pozostałe (wirusy SARS i MERS) mogą prowadzić do zagrażającej życiu ostrej niewydolności oddechowej.

Koronawirus SARS-CoV-2 jest wirusem odpowiedzialnym za obecną pandemię zakażeń układu oddechowego (Covid-19), która rozpoczęła się w Wuhan, w Chinach, gdzie w grudniu 2019 roku wirus ten został zidentyfikowany po raz pierwszy.

Przebieg COVID-19 jest zróżnicowany: od bezobjawowego, przez łagodną chorobę układu oddechowego (podobną do przeziębienia), po ciężkie zapalenie płuc z zespołem ostrej niewydolności oddechowej i/lub niewydolnością wielonarządową.

Około 80% osób, które chorują na COVID-19 nie wymaga leczenia, a choroba ustępuje sama. 1 na 6 osób ma cięższy przebieg choroby, problemy z oddychaniem i wymaga leczenia.

Na terenie powiatu raciborskiego, w roku 2020, wystąpiły 3972 przypadki zachorowań na COVID -19, do wszystkich przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej sporządzono wywiady epidemiologiczne.

Spośród potwierdzonych przypadków zgłoszonych przez POZ oraz szpitale 1765 przypadków wystąpiło u mężczyzn oraz 2207 przypadków u kobiet.

W poszczególnych gminach ilość zgłoszonych zachorowań przedstawiała się następująco:

Racibórz - 1992 osoby,
 Kuźnia Raciborska - 438 osób,
 Krzyżanowice - 487 osób,
 Nędza- 219 osób,
 Pietrowice Wielkie - 248 osób,
 Rudnik - 165 osób,
 Kornowac - 201 osób,
 Krzanowice - 222 osoby.

Z powodu COVID – 19 w przypadku ciężkiego przebiegu choroby zmarło 133 mieszkańców powiatu.

W związku z wystąpieniem SARS-CoV-2 PSSE w Raciborzu od 03.03.2020 r. przekazywała informacje w ramach krajowego Systemu Wczesnego Ostrzegania i Reagowania dla Chorób Zakaźnych, zgodnie z procedurą operacyjną EWRS. Do końca roku 2020 przesłano 28 zgłoszeń alertowych, uzupełnianych do momentu wygaszenia ognisk epidemicznych, które wystąpiły w placówkach DPS, ZPO, ośrodkach wychowawczych, opieki społecznej, zakładach pracy na terenie naszego powiatu.

I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2020 przeprowadzono 93 wywiady epidemiologiczne związane z opracowaniem przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej, jako podejrzenia bądź potwierdzenia chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

W porównaniu do roku 2019 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2019	2020
Zatrucie pokarmowe pałeczką Salmonella		35	25
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem	48	28
	Wywołane przez <i>E. coli</i>	3	0
	Wywołane przez <i>Clostridium Difficile</i>	25	28
	Inne określone	1	0
	Nieokreślone	19	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		156	95
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii		38	19
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	406	101
	W tym dzieci do lat 2	149	29

Jak wynika z powyższego zestawienia – w roku 2020 spadła ilość zgłaszanych chorób zakaźnych przewodu pokarmowego. Podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowaną większość przypadków potwierdzonych laboratoryjnie stanowiły przypadki hospitalizowane, zgłaszane przez ościenne szpitale ze względu na przekształcenie Szpitala Rejonowego w Raciborzu w szpital jednoimienny. Pozostałe zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano je jako zakażenia wirusowe jelit nie określone oraz bakteryjne zakażenia pokarmowe o nieokreślonej etiologii.

I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W porównaniu do roku 2019 pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Jednostka chorobowa	2019	2020
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	8	2
Różyczka	2	2
Krztusiec	3	4
Odra	3	0

W roku 2020 nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze, śwince i różyczce objęte są dzieci i młodzież od 13 miesiąca do ukończenia 19 roku życia.

W związku z poważną sytuacją epidemiologiczną odry w Europie w roku 2019 wprowadzono do Programu szczepień Ochronnych przesunięcie drugiej przypominającej dawki szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce z 10 na 6 rok życia. Dodano zapis dotyczący szczepienia osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych.

W przypadku różyczki i krztusca od kilku lat zaobserwowano niski poziom zachorowań, w roku 2020 nastąpił spadek zachorowań na zapalenie przyusznic (świnkę).

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2019 – 2020 przedstawia się następująco:

Jednostka chorobowa	2018	2019
Ospa wietrzna	918	277

Po znacznym wzroście zachorowalności na ospę wietrzną w roku 2019 w roku sprawozdawczym nastąpił spadek do poziomów z dwóch wcześniejszych lat, co może mieć charakter cykliczny, lecz może być związane z mniejszą komunikacją i aktywnością dzieci i młodzieży

Również wprowadzona metoda profilaktyki swoistej jaką są szczepienia ochronne przyczynia się do osłabienia wirusa ospy wietrznej. W Programie Szczepień Ochronnych w części B- szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi uwzględniono szczepienia p/ospie grupy dzieci do lat 12, w tym dzieci

przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych. Dla ich rodziców dedykowana jest kampania edukacyjna „Oszczędź dziecku ospy” rozpoczęta końcem roku 2019.

I.2.4. Gruźlica

W Polsce od kilkunastu lat sukcesywnie spadała liczba zachorowań na gruźlicę. W powiecie raciborskim po znacznym wzroście w latach 2017-2018 w roku bieżącym zanotowano dalszy spadek zachorowań 9 przypadków (spadek o - 17,43 w porównaniu z 2019).

Rok	Liczba zachorowań
2005	22
2006	22
2007	20
2008	30
2009	39
2010	18
2011	26
2012	13
2013	14
2014	30
2015	13
2016	12
2017	21
2018	26
2019	11
2020	9

Rejestrację przypadków prowadzono w oparciu o zgłoszenia podejrzeń, oraz kliniczne i laboratoryjne potwierdzenia przez specjalistyczne placówki służby zdrowia, tj. szpitale i poradnie chorób płuc.

W roku 2020 – 8 przypadków dotyczyło gruźlicy układu oddechowego, w 1 przypadku stwierdzono gruźlicę pozapłucną (kręgosłupa).

Średnia wieku chorych z potwierdzoną gruźlicą układu oddechowego nadal obniża się w roku 2020 wynosiła 45 lat (dla porównania w roku 2019 średnia wieku wynosiła 50 lat). Zachorowały osoby dorosłe: najstarsza osoba miała 65 lat, najmłodsza 28 lata. Nie stwierdzono zachorowań wśród dzieci i młodzieży do lat 19. Wszystkie zachorowania wystąpiły wśród mężczyzn, 2 przypadki stwierdzono wśród osadzonych Zakładu Karnego w Raciborzu. W przypadku najmłodszego mężczyzny, 28 letniego, gruźlica była przyczyną zgonu.

Sytuację epidemiologiczną pozostałych chorób zakaźnych można uznać za stabilną, ponieważ występowały w pojedynczych przypadkach lub stwierdzono niewielki wzrost, co nie wpłynęło znacząco na możliwość wystąpienia zagrożeń na nadzorowanym terenie.

I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2020 nadzorem objęto 37 punktów szczepień, w tym:

- 1 zlokalizowany w szpitalu jednoimiennym szczepiący p/ SARS-CoV-2
- 5 zlokalizowanych w poradniach dla dzieci
- 13 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych
- 18 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych

Nie przeprowadzano kontroli punktów szczepień ze względu na trwającą pandemię lecz skupiono się na nadzorze biernym otrzymywanych sprawozdań kwartalnych, zabezpieczeniem powiatu w preparaty szczepionkowe dostępne w ramach PSO, oraz bieżącą realizacją szczepień w ramach programu.

Wśród zmian w Programie Szczepień Ochronnych na 2020 rok należy wymienić: przy szczepieniu przeciwko grypie dodano, że szczepienie to można realizować także donosową atenuowaną szczepionką przeciwko grypie sezonowej, doprecyzowano zasady realizowania szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce

Dla zapewnienia realizacji szczepień zgodnie z programem szczepień ochronnych konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się medialnie zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Na terenie powiatu raciborskiego można stwierdzić, że problem rodziców uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci nie stanowi jeszcze większego zagrożenia, jednak ma on nadal tendencję wzrostową. Na dzień 31.12.2020 r. w rejestrze „niezaszczepionych” widnieje 179 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2020 wpisano do rejestru 33 nowych przypadków nie szczepionych (zwiększa się ilość przypadków odmowy wykonania szczepień u dzieci już na oddziale noworodkowym).

W roku 2020 PPIS w Raciborzu przesłał do 9 rodzin uchylających się od szczepień 18 pism w związku z nie dopełnieniem ustawowego obowiązku szczepień dzieci. Przeprowadził 3 rozmowy z opiekunami, co skutkowało uzupełnieniem brakujących szczepień trójki dzieci.

W 2020 roku na terenie powiatu raciborskiego zgłoszono 11 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym wszystkie łagodne (w roku 2019 - 9 zgłoszeń).

Wśród zmian w Programie Szczepień Ochronnych na 2020 rok należy wymienić: dopuszczenie do stosowania donosowej atenuowanej szczepionki przeciwko grypie sezonowej (szczepienie p/grypie można realizować również tą szczepionką), doprecyzowanie zasad realizowania szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce oraz

Zgodnie z oczekiwaniami, wprowadzono w kalendarzu szczepień na 2021r. szczepienie przeciwko rotawirusom. Szczepieniami będą objęte dzieci urodzone po 31 grudnia 2020 roku.

I.4. Nadzór sanitarny nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych.

Początkiem roku 2020 przeprowadzono kontrole sprawdzające wykonanie decyzji PPIS w Raciborzu za rok 2019. Od 01.03.2020 r. w związku z informacją GIS o konieczności podjęcia działań p/epidemicznych w związku z możliwością wystąpienia na terytorium Polski choroby wysoce zakaźnej i niebezpiecznej rozpoczęto działania sprawdzające przygotowania obiektów kwarantannowych na terenie powiatu w przypadku wystąpienia epidemii.

W ramach ww. działań przeprowadzono 3 kontrole tematyczne obiektów kwarantannowych w dniach 3-5.03.2020 r.

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował ocenę stanu sanitarno-higienicznego, możliwości uruchomienia obiektu jako miejsca kwarantannowego.

Następnie na prośbę dyrekcji Szpitala Rejonowego w Raciborzu PPIS w Raciborzu uczestniczył w dwóch kontrolach pierwsza dotyczyła konieczności przekształcenia działalności podmiotu leczniczego całodobowego w szpital jednoimienny przyjmujący pacjentów z podejrzeniem i rozpoznaniem COVID-19. Oraz w kontroli dot. możliwości uruchomienia w szpitalu jednoimiennym poradni specjalistycznych dla pacjentów niecovidowych, potrzebujących porady specjalistycznej.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia

Zgodnie z wytycznymi WHO z dnia 3 marca 2020 nie ma dowodów na to, że wirus SARS-CoV-2 może przenosić się w wodzie do spożycia, dlatego rok 2020, w zakresie nadzoru nad jakością wody, nie różnił się zasadniczo od nadzoru prowadzonego w latach przed epidemią.

W ramach nadzoru nad jakością wody prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej właściwy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny między innymi:

- weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowych z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz z terminowego przekazywania sprawozdań z badań jakości wody;
- analizuje przekazane przez przedsiębiorstwa wodociągowe sprawozdania z badań jakości wody przeprowadzone zgodnie z ustalonym na dany rok harmonogramem w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych;
- gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, zwane dalej „danymi monitoringowymi”;
- przekazuje dane monitoringowe do właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;
- informuje właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o jakości wody na nadzorowanym obszarze.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- pobierają próbki wody do badań jakości wody,
- wykonują badania jakości wody zgodnie z ustalonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej planem działania na dany rok;
- wykonują badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp., w szczególności w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne,
- wykonują kontrolne badania jakości wody po zakończeniu działań naprawczych, wykonanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, mające na celu sprawdzenie, czy woda spełnia wymagania,
- uzgadniają przedkładane przez przedsiębiorstwa wodociągowe harmonogramy pobierania próbek wody do badań jakości wody oraz zakres badań wykonywanych przez te podmioty w danym roku.

Wyniki nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu nad jakością wody do spożycia w powiecie z podziałem na poszczególne gminy przedstawiały się następująco:

Miasto Racibórz.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie miasta są Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. 1-go Maja 8. Inni producenci wody to: Zakład Przemysłu Cukierniczego Mieszko S.A., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Bieruń, Zakład nr II w Raciborzu, Browar Zamkowy, Zakład Karny. Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 52 badania wody w wodociągu

publicznym). Wodociągi Raciborskie Sp. z o. o. w roku 2020 zrealizowały zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były częściowo ze względu na pandemię COVID-19 w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 również w 100%. Na podstawie otrzymywanych od Wodociągów Raciborskich sprawozdań z badań oraz na podstawie badań własnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu w 45 przypadkach na 52 wydał orzeczenia o przydatności wody do spożycia. W pozostałych przypadkach wystąpiły nieznaczne odchylenia składu naturalnego wody, takie jak: mętność, ogólna liczba mikroorganizmów, bakterie grupy coli. Rozporządzenie dopuszcza obecność pojedynczych bakterii, co za tym idzie przekroczenia te nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia.

Zarządca wodociągu każdorazowo po wystąpieniu przekroczeń podejmował działania naprawcze oraz przeprowadzał badania jakości wody w celu sprawdzenia skuteczności tych działań. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych nie stwierdzono przekroczeń.

Orzeczenia o przydatności wody do spożycia przekazywane były każdorazowo do Urzędu Miasta w Raciborzu oraz do Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Racibórz” i „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Racibórz” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowego) do Urzędu Miasta oraz do Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o.

Gmina Kuźnia Raciborska.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie gminy Kuźnia Raciborska jest Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., 47-420 Kuźnia Raciborska, ul. Klasztorna 45, które zarządza wodociągiem w Kuźni Raciborskiej oraz Rudzie Kozielskiej. Inni producenci wody to: Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A., Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Maxpol” Sp. z o. o.

Jakość wody wodociągowej w gminie Kuźnia Raciborska oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 28 badań wody w obu wodociągach gminnych). Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej w roku 2020 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były, ze względu na pandemię COVID-19, w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 również w 100%. Badania wody w wodociągu w Kuźni Raciborskiej przeprowadzane są w zakresie poszerzonym oznaczenie zawartości niklu, z uwagi na naturalne występowanie tego pierwiastka w wodzie studziennej w jednej ze studni zaopatrujących wodociąg. We wszystkich analizowanych przypadkach przeprowadzanych badań, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu stwierdził przydatność wody do spożycia. W pojedynczych badaniach wystąpiło odchylenie od wymaganego

odczynu pH wody, oraz zawartości manganu. Niskie pH jest naturalną cechą tego wodociągu, więc odchylenie to nie stanowi zagrożenia zdrowotnego. Podobnie nieznaczne przekroczenie dopuszczalnej zawartości manganu nie wpływa ujemnie na zdrowie. W każdym przypadku wystąpienia przekroczeń zarządca wodociągu podejmował działania naprawcze prowadzące do poprawy jakości wody. Orzeczenia o przydatności wody do spożycia przekazywane były do Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej oraz do zakładu wodociągów. Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Kuźnia Raciborska”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Ruda Kozielska” oraz „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Kuźnia Raciborska”. przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowego) do Urzędu Miasta oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego.

Gmina Krzyżanowice

Producentem wody i dystrybutorem na terenie gminy Krzyżanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. w Tworkowie przy ul. Parkowej 1.

Dodatkowo mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania ze źródła publicznego zlokalizowanego w parku w Tworkowie. Opiekę nad tym źródłem sprawuje gmina.

Jakość wody wodociągowej w gminie Krzyżanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 51 badań wody). Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Tworkowie w roku 2020 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100% . Badania, ze względu na pandemię COVID-19, realizowane były częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności.

W jednym przypadku w wodzie pobranej w ramach nadzoru sanitarnego w dniu 18.08.2020r. wykryto zanieczyszczenie wody bakterią *Escherichia coli* oraz bakteriami grupy coli w punkcie poboru na stacji wodociągowej w Rudyszwałdzie. Woda taka nie powinna być spożywana przez ludzi. Ponieważ woda z tego miejsca tłoczona jest do wsi Zabełków. Rudyszwałd, Chałupki wydano odpowiedni komunikat dla odbiorców. Przedsiębiorca wodociągowy zlokalizował przyczynę zanieczyszczenia wody oraz podjął działania naprawcze. W dniu 21.08.2020 PPIS w Raciborzu przeprowadził badania jakości mikrobiologicznej wody w kilku punktach, w celu sprawdzenia skuteczności działań naprawczych. Kontrolne badanie wody nie wykazało przekroczeń.

Ponadto w okresie roku 2020 w dwóch przypadkach badania wykazały nieznaczne przekroczenia dopuszczalnej mętności oraz stężenia jonu amonowego. Wyniki te nie miały znaczenia zdrowotnego, stanowiły jedynie przyczynek do podjęcia działań naprawczych.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Borucin (gmina Krzyżanowice)”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Rudyszwałd”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Krzyżanowice” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do

Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny ocenił także jakość wody w źródle w Tworkowie. Woda w źródle cechuje się niskim odczynem pH. W ocenie PPIS sporadyczne spożywanie takiej wody nie powinno powodować ryzyka zdrowotnego.

Gmina Krzanowice.

Producentem wody na terenie gminy Krzanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przy ul. Zawadzkiego 5 w Krzanowicach. Jakość wody wodociągowej w gminie Krzanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 16 badań wody). Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Krzanowicach w roku 2020 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania, ze względu na pandemię COVID-19, realizowane były częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu również zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 w 100%. W roku 2020 wyniki badań wody w gminie Krzanowice nie budziły zastrzeżeń. W jednym przypadku wykryto obecność pojedynczych bakterii grupy coli. Obecność pojedynczych bakterii grupy coli w wodzie wodociągowej jest dopuszczalna, lecz należy podjąć kroki w celu ich usunięcia. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, potwierdzone pozytywnym wynikiem badania wody.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Borucin (gmina Krzanowice)”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Krzyżanowice” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego:

Gmina Nędza.

Producentem wody na terenie gminy Nędza jest Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Nędzy, ul. Nad Suminą 2. Jakość wody wodociągowej w gminie Nędza oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2020 roku 8 razy. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Nędzy w roku 2020 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były, ze względu na pandemię COVID-19, częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 w 100%. W roku 2020 jakość wody wodociągowej w wodociągu w Nędzy nie budziła zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Nędza”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Nędza” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego:

Gmina Rudnik.

Producentem wody na terenie gminy Rudnik jest Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Rudniku, 47-411 Rudnik ul. Arcybiskupa Gawliny 2. Jakość wody wodociągowej w gminie Rudnik oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2020 roku 11 razy. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Rudniku w roku 2020 zrealizował zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były, ze względu na pandemię COVID-19, częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 w 100%. W roku 2020 jakość wody wodociągowej w badaniach nie budziła zastrzeżeń. W jednym przypadku wykryto obecność pojedynczej bakterii grupy coli. Obecność pojedynczych bakterii grupy coli w wodzie wodociągowej jest dopuszczalna, lecz należy podjąć kroki w celu ich usunięcia. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, potwierdzone pozytywnym wynikiem badania wody.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Rudnik”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Rudnik” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego:.

Gmina Kornowac.

Wodę na potrzeby gminy dostarczają następujące przedsiębiorstwa wodociągowe: Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu, ul. 1 Maja 8, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu przy ul. Marklowickiej 15.

Jakość wody wodociągowej w gminie Kornowac oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 17 badań wody – 5 dla miejscowości Rzuchów oraz 12 dla pozostałych miejscowości). Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez przedsiębiorstwa wodociągowe oraz badania własne. Przedsiębiorstwa wodociągowe działające w obszarze gminy zrealizowały zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania, ze względu na pandemię COVID-19, realizowane były częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 w 50%. W roku 2020 jakość wody wodociągowej w przeprowadzonych badaniach nie budziła zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu zaopatrujących gminę Kornowac, Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu zaopatrującym miejscowość Rzuchów”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Kornowac” przekazywane co roku (po zakończonym

roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstw wodociągowych.

Gmina Pietrowice Wielkie.

Producentem wody na terenie gminy Pietrowice jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich przy ul. Szkolnej 5, który obsługuje 3 wodociągi: Maków, Amandów i Samborowice.

Ponadto w Pietrowicach Wielkich, obok kościółka św. Krzyża, znajduje się studnia o charakterze publicznym. W 2020 roku studnia została udostępniona mieszkańcom, jednak dla bezpieczeństwa zdrowotnego należy ją spożywać wyłącznie po przegotowaniu.

Jakość wody wodociągowej w gminie Pietrowice Wielkie oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2020 wielokrotnie (przeprowadzono łącznie 21 badań wody – 8 dla wodociągu Maków, 7 dla wodociągu Amandów oraz 6 dla wodociągu Samborowice). Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich w roku 2020 zrealizował zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były, ze względu na pandemię COVID-19, częściowo w innych niż ustalone punktach zgodności. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2020 w 100%. W roku 2020 jakość wody wodociągowej w gminie Pietrowice Wielkie nie budziła zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Maków”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Amandów”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Samborowice”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Pietrowice Wielkie” przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego:.

II.2. Jakość zdrowotna wody ciepłej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywał badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp., w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W obszarze powiatu raciborskiego obiekty przedsiębiorstw podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne to Szpital Rejonowy w Raciborzu przy ul. Gamowskiej, Raciborskie Centrum Medyczne również przy ul. Gamowskiej oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krzanowicach. W 2020 r. wszystkie podmioty tego typu nadzorowane przez PPIS w Raciborzu zostały skontrolowane i nie stwierdzono nieprawidłowości. Jedynym wyjątkiem była instalacja bloku J Szpitala Rejonowego w Raciborzu w której stwierdzono niewielkie zanieczyszczenie i zaistniała konieczność przeprowadzenia higienizacji sieci. instalacji wody ciepłej. Kontrolne badanie wody nie wykazało przekroczeń, potwierdzając skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych.

II.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji

Zgodnie z opinią Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z dnia 04.05.2020r. w okresie panującej pandemii COVID-19 nie wykazano przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 poprzez wodę przeznaczoną do kąpieli i rekreacji, poddawaną procesom dezynfekcji oraz uzdatniania. Wody przeznaczone do kąpieli i rekreacji ze względu na zawartość środka dezynfekcyjnego (chlor) eliminują ewentualne występowanie wirusa w wodzie.

Nadzór nad jakością wody na pływalni w roku 2020 podobnie jak w latach poprzednich opierał się na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016). Zarządzający obiektami mają obowiązek przeprowadzania regularnych badań wody. Badania te przeprowadzane są zgodnie z harmonogramem, który zatwierdzany jest wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Badania zlecane są do akredytowanych laboratoriów zewnętrznych. Ponadto zarządzający pływalnią posiada obowiązek systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni w zakresie następujących parametrów: pH wody, potencjał redox, stężenie chloru wolnego, temperatura wody, oraz nie rzadziej niż raz na dobę, w zakresie parametru chloru związanego. Zarządzający obiektem posiada obowiązek dokonywania oceny spełnienia wymagań jakości wody na pływalni oraz informowania o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu (lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów wynikających z oceny) w komunikacie umieszczanym na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej obiektu. Zarządzający pływalnią posiada również obowiązek przekazywania wyników badań w terminie do 3 dni roboczych właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu wraz ze wskazaniem podejmowanych działań naprawczych w przypadku gdy wynik badania odbiega od normy.

Kontrola urzędowa Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przeprowadzana jest raz w roku. W powiecie raciborskim w 2020 roku czynnych było sześć pływalni. Trzy czynne były w okresie letnim, 3 to baseny całoroczne.

Baseny całoroczne:

- Park wodny w Raciborzu przy ul. Zamkowej: zarządzany jest przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Raciborzu. Obiekt o charakterze rekreacyjnym, posiada 3 niecki basenowe,(w tym dwie wytwarzające aerozol wodno-powietrzny) oraz 3 wanny z hydromasażem.
- Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Śląskiej: należy do Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu. Obiekt szkolny, posiada 2 niecki basenowe: dużą oraz małą.
- Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Słowackiego: należy do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu. Obiekt szkolny, posiada jedną nieckę basenową.

Baseny sezonowe:

W trakcie sezonu letniego w roku 2020 na terenie powiatu raciborskiego czynne były trzy baseny odkryte:

- Basen miejski w Raciborzu przy ul. Markowickiej, zarządzany przez OSiR w Raciborzu,
- Basen w ośrodku wypoczynkowym AquaBrax w Szymolicach, zarządzany przez prywatnego właściciela,
- Basen w ośrodku wypoczynkowym Leśna Polana w Szymolicach, zarządzany przez prywatnego właściciela.

W związku z wystąpieniem w 2020 roku pandemii COVID-19 basen kąpielowy w Tworkowie nie został otwarty.

W roku 2020 zarządzający pływalniami przeprowadzali badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami. W 2020 roku z uwagi na pandemię pływalnie całoroczne funkcjonowały z przerwami co podyktowane było sytuacją epidemiczną. Pływalnia przy PWSZ w Raciborzu dnia 29.04.2020 została całkowicie wyłączona.

Jakość wody pod względem mikrobiologicznym w nadzorowanych przez PPIS pływalniach nie budziła zastrzeżeń.

Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych w nieckach basenowych oraz w wodzie wprowadzanej do niecek i były to: nieprawidłowa wartość potencjału redox, chlor związany, chlor wolny, sporadycznie pH, chloroform, ΣTHM. Wskaźniki fizykochemiczne nie mają tak istotnego znaczenia dla zdrowia jak wskaźniki mikrobiologiczne, lecz potwierdzają skuteczność prowadzonych procesów uzdatniania i dezynfekcji wody.

W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości zarządzający pływalniami informowali PSSE o podejmowanych działaniach naprawczych.

Gminne Kąpielisko „Wodnik”

Na nadzorowanym terenie w 2020 roku czynne było Gminne Kąpielisko „Wodnik” w Kuźni Raciborskiej, które funkcjonowało jako miejsce zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej. Ustawa Prawo Wodne określa przedział czasowy działalności takiego miejsca, nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym. Sezon kąpielowy obejmował okres od 18.07.2020r. do 16.08.2020r. Obowiązek przeprowadzania badań wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli leży po stronie organizatora, w tym przypadku Urzędu Miasta w Kuźni Raciborskiej.

Bieżące oceny jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli z kontroli wewnętrznej wydawane były przez PPIS za każdym razem po otrzymaniu sprawozdań z badań. Łącznie wydano 2 oceny wody. W obu przypadkach woda spełniała wymagania Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

II.4 Obiekty użyteczności publicznej

Regularnym kontrolom poddawane są takie obiekty jak: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworzec, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedpogrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny, obiekty turystyczne, stacje paliw i inne, w tym obiekty służby zdrowia. Kontrole przeprowadzane są w celu oceny stanu sanitarnego obiektów oraz sprawdzenia zgodności z obowiązującymi przepisami. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje nakazujące ich usunięcie, inne, drobniejsze uchybienia, usuwane są w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

Od marca 2020 roku, ze względu na sytuację epidemiczną, zmienił się charakter sprawowanego nadzoru nad tego typu obiektami. W pierwszym okresie pandemii oraz w okresie uruchamiania obiektów w maju 2020r pracownicy sekcji służyli radami dotyczącymi zasad ich funkcjonowania w zmienionych warunkach. Prowadzącym obiekty przekazywane były informacje, opinie, stanowiska Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny, stanowiska Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące epidemii. Zmienił się również charakter przeprowadzanych kontroli. Oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektów kontrole przeprowadzano głównie w celu oceny przyjętych w obiekcie rozwiązań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zarażenia wirusem SARS-Cov-2 .

II.4.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

W roku 2020 skontrolowano 50 % obiektów tego typu kładąc szczególny nacisk na czystość i stosowanie zabiegów chroniących przed zakażeniem SARS-CoV-2 (prawidłowość stosowania środków dezynfekcyjnych, dostępność środków do dezynfekcji rąk, ograniczenia ilościowe, stosowanie środków ochronny przez obsługę). W skontrolowanych obiektach nie wykazano większych nieprawidłowości w omawianych zakresach. Niedociągnięcia stwierdzono jedynie w przypadku: ustępu w Paku Roth, ustępu przy dworcu PKS, ustępu przy Placu Dominikańskim oraz ustępów przy markecie eLeclerc w Raciborzu. Pomimo faktu, że podczas kontroli akcent postawiony był na stosowanie przepisów przeciwepidemicznych nie sposób było nie zwrócić uwagi na wciąż pogarszający się stan sanitarno-techniczny toalet przy Placu Dominikańskim w Raciborzu, wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień oraz wystosowano pismo do Urzędu Miasta sugerujące konieczność przeprowadzenia większych inwestycji.

II.4.2. Baseny kąpielowe

Baseny kąpielowe należą do grupy obiektów, gdzie zachowanie reżimu sanitarnego jest szczególnie ważne. Do marca 2020 obiekty te funkcjonowały na dotychczasowych zasadach, przeprowadzane były kontrole zgodnie z przyjętym w PSSE harmonogramem. W marcu 2020 roku wszystkie czynne pływalnie w powiecie tj. park wodny H2Ostróg, basen przy ZSOMS przy ul. Śląskiej w Raciborzu oraz basen PWSZ przy ul. Słowackiego w Raciborzu zostały zamknięte. Ostatni z wymienionych pozostaje zamknięty do dnia dzisiejszego. Kryta pływalnia przy ZSOMS ponownie została udostępniona dla uczniów we wrześniu 2020, uruchomienie parku wodnego po przerwie nastąpiło w czerwcu 2020, park działał do października, kiedy został ponownie zamknięty. Utrzymanie obiektów jest kosztowne i trudne w eksploatacji. W roku 2020 pojawiła się dodatkowa trudność polegająca na dostosowaniu funkcjonowania basenów do warunków pandemii. Stosowanie obostrzeń przeciwepidemicznych jest w tych obiektach szczególnie trudne. Niemniej jednak kontrola przeprowadzona w tym zakresie w największym z obiektów w powiecie tj. w parku wodnym H2Ostróg wykazała, że zarządzający obiektem w pełni dostosował obiekt do wytycznych dla funkcjonowania basenów i saun w okresie pandemii, opracowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny, kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Z czterech basenów letnich działających w powiecie raciborskim w sezonie 2020 czynne były trzy. Nieczynny pozostał basen w Tworkowie. Czynne baseny funkcjonowały z przyjętymi ograniczeniami przeciwepidemicznymi, w tym z ograniczeniem ilości osób korzystających z tej formy rekreacji.

II.4.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpieli

Ośrodek Wodno-Rekreacyjny „WODNIK” w Kuźni Raciborskiej jest jedynym takim miejscem w powiecie. Stan techniczny infrastruktury obiektu (zaplecze sanitarne, plac zabaw) na poziomie miernym. Ośrodek jest własnością gminy, w roku 2020 zarządzany był przez MOKSiR w Kuźni Raciborskiej. W roku 2020 gmina Kuźnia Raciborska przyjęła uchwałę, że miejsce to będzie funkcjonowało jako miejsce zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli a nie kąpielisko. Oznacza to między innymi, że nie można z niego korzystać dłużej niż miesiąc w okresie roku.

II.4.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

Są trzy obiekty zarejestrowane jako domy pomocy społecznej, (DPS w Krzyżanowicach, DPS w Raciborzu przy Placu Jagiełły oraz DPS w Raciborzu ul. Grzonki (przejęty w nadzór PPIS w Raciborzu w marcu 2020) oraz 4 placówki zapewniające opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym (w Zabełkowie, w Sławikowie, w Rudach oraz w Pietrowicach Wielkich). W roku 2020 ze względu na sytuację epidemiczną obiekty te nie zostały poddane rutynowej kontroli kompleksowej. Utrzymywano jednak ciągły kontakt z zarządcami rozwiązując wspólnie powstające problemy związane z epidemią,

począwszy od wprowadzania obostrzeń w początkowym okresie pandemii, po przeprowadzanie badań w kierunku zakażenia SARS-Cov-2 w sytuacji powstałych ognisk zakażeń. Niestety nie udało się uchronić tych obiektów przed zakażeniami.

Odnosząc się do rutynowych zadań: zarządzający obiektem Dom Seniora BUK w Rudach w roku 2020 wykonał zalecenia zawarte w decyzji PPIS z roku 2019 dotyczące nieprawidłowości w utrzymaniu prawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, zarządzający placówką PROMYK w Pietrowicach Wielkich podobnych nieprawidłowości nie usunął z uwagi na obecną sytuację epidemiczną utrudniającą przeprowadzenie prac remontowych. Termin wykonania zobowiązania został przesunięty.

II.4.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Wszystkich obiektów tego typu jest 139. Kontrola kompleksowa obiektów w tej grupie przeprowadzana jest raz w roku. Do marca 2020 kontrolom podano 16 obiektów, w marcu 2020 zostały one decyzją rządu zamknięte.

Po ponownym otwarciu w maju 2020 rozpoczęto kontrole obiektów z zachowaniem reżimu sanitarnego. Kontrole te oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektu koncentrowały się na sprawdzeniu zasad działania zakładów w warunkach epidemii. Przeprowadzono łącznie 66 tego typu kontroli. Nieprawidłowości pod względem stosowania obostrzeń przeciwepidemicznych nie stwierdzono, wszystkie skontrolowane zakłady dostosowały się do zasad określonych w wytycznych. W przypadku kontroli 4 zakładów stwierdzono uchybienia natury sanitarno-technicznej, wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie uchybień.

II.4.6. Infrastruktura kolejowa i drogowa

Dworce i przystanki autobusowe:

Na terenie powiatu raciborskiego funkcjonuje jeden dworzec autobusowy. Skontrolowano dworzec pod kątem wdrożenia zasad jego funkcjonowania w okresie pandemii, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole przystanków autobusowych przeprowadzane były w roku 2020 jedynie w gminie Kuźnia Raciborska. Przystanki czyste, sprzątane, na przystankach informacje o zasadach korzystania ze środków komunikacji dla podróżnych obowiązujące w okresie pandemii.

Dworce i stacje kolejowe:

W powiecie raciborskim jest jeden dworzec kolejowy (w Raciborzu), 6 stacji i 5 przystanków kolejowych. Kontrolą objęto 5.

W roku 2020 kontrolę dworca (w zakresie kompetencji PKP S.A. Zakład Nieruchomości) przeprowadzono przed okresem pandemii stwierdzając wykonanie zaleceń zawartych w decyzji z roku 2019.

Pozostałe kontrole 4 stacji kolejowych przeprowadzono w okresie letnim, podczas trwającego okresu pandemii, sprawdzając również przygotowanie PKP do funkcjonowania w warunkach obostrzeń. Na wszystkich stacjach PKP umieściło w widocznych miejscach stosowne informacje dla podróżnych o zasadach korzystania z pociągów w okresie pandemii, przy kasie biletowej środek do dezynfekcji rąk, nie stwierdzono w żadnym kontrolowanym miejscu zalegania materiałów ochronnych typu maseczki czy rękawiczki, kontrolowane stacje po modernizacji, czyste, estetyczne. Wyjątek stanowi dworzec PKP w Raciborzu oraz w Chałupkach dotychczas nie modernizowane.

II.4.7. Środki transportu osobowego – transport autobusowy

Środki transportu komunikacji na terenie powiatu pozostają takie same od wielu lat. Brak jest nowoczesnych myjni, miejsc zrzutu ścieków z autokarów.

Skontrolowane środki transportu publicznego to autobusy Przedsiębiorstwa Komunalnego w Raciborzu, autobusy firmy „Ciesielska Travel”. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

II.4.8. Tereny rekreacyjne:

W ewidencji obiektów zaliczanych do rekreacyjnych figurują parki, zieleńce, place zabaw z piaskownicami, stacja kolei wąskotorowej w Rudach itp. W roku 2020 przeprowadzono 8 kontroli spośród 28 zewidencjonowanych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że utrzymywane są one w sposób wystarczający, na bieżąco dokonywane są też naprawy istniejącego wyposażenia. Podczas kontroli przypominano o stosowaniu zabiegów mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się SARS Cov-2 (np. podczas użytkowania urządzeń przeznaczonych do zabaw dla dzieci). Oddano do użytku po remoncie Ogródek Jordanowski w Raciborzu wraz z toaletami, w okresie letnim obiekt ten funkcjonował z narzuconymi na użytkowników obostrzeniami.

II.5. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutowa

Zadania te realizowane są na wniosek strony. W roku 2020 nadzorowano 9 ekshumacji i wywozów zwłok za granicę, wydano 32 opinie dotyczące sprowadzenia zwłok z zagranicy na wniosek Starostwa Powiatowego.

II.6. Interwencje

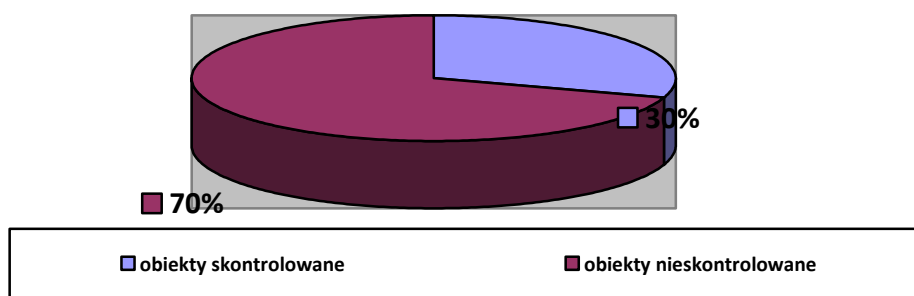
W dziale Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 25 interwencji. Większość interwencji (13) dotyczyła nieprzestrzegania obostrzeń „covidowych” inne pozostawały często poza zakresem możliwości podjęcia działań przez PPIS w ramach przysługujących mu kompetencji i uprawnień (niewłaściwy stan sanitarny mieszkań lub posesji). W ramach działań mających na celu kontrolę przestrzegania obostrzeń „przeciwcovidowych” przeprowadzono łącznie z Policją 54 wizytacje w sklepach przeprowadzając rozmowy z obsługą i dokonując pouczeń..

III. HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III.1. Zadania realizowane w 2020 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

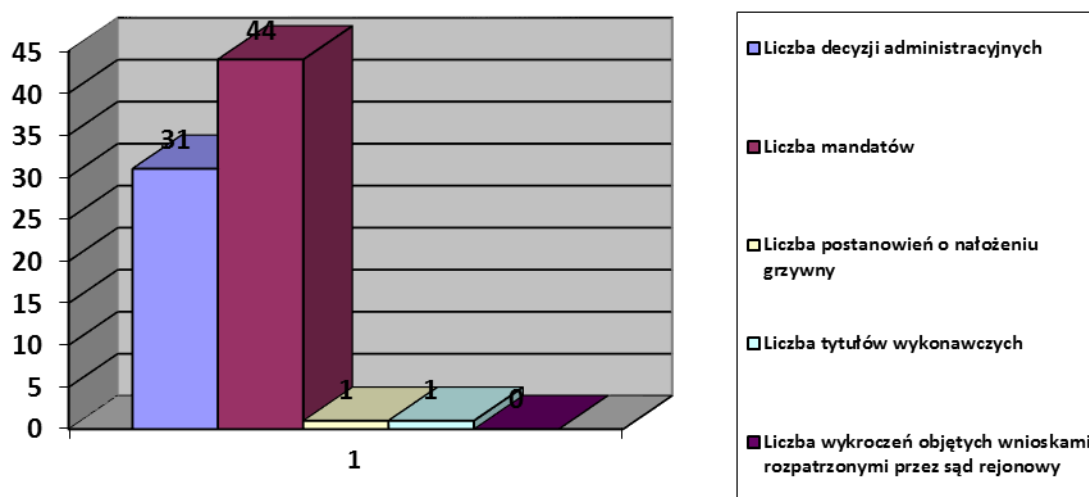
W roku 2020 w powiecie raciborskim skontrolowano 394 obiekty. Przeprowadzono w nich 476 kontroli. Ponadto w ramach kontroli granicznej przeprowadzono 21 kontroli dot. przywożonej lub wywożonej partii towaru.

PROCENTOWY STAN KONTROLI W OBIEKTACH NADZOROWANYCH

W ramach sprawowanego nadzoru wydano 31 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 1 decyzję zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Wobec podmiotów nie realizujących obowiązków wynikających z nałożonych decyzji wszczynano postępowanie egzekucyjne. Wydano 1 tytuł wykonawczy i 1 postanowienie o nałożeniu grzywny. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 44 mandatami.

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI REPRESYJNEJ

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W 2020 roku dokonano zatwierdzenia 84 zakładów, w związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 88 decyzji administracyjnych zatwierdzających obiekty (w tym 3 decyzje warunkowe). Ponadto dokonano 10 wpisów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS obiektów, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, w tym 2 producentów produkcji pierwotnej.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu;
- niewłaściwy stan pomieszczeń zakładu, w tym ścian i sufitów, podłóg, powierzchni mających kontakt z żywnością;
- przeprowadzanie czynności brudnych związanych z obróbką wstępną w pomieszczeniach kuchennych (czystych);
- brak skutecznego zabezpieczenia obiektu przed dostępem szkodników (brak siatek przeciw owadom w oknach);
- brak skutecznej dezynfekcji naczyń stołowych;
- brak ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk oraz przy zlewozmywakach do mycia sprzętu podręcznego i pomocniczego;
- brak właściwej higieny pracowników, w tym brak środków do mycia i higienicznego suszenia rąk;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników;
- nieprawidłowo przeprowadzana dezynfekcja jaj;
- brak właściwej dezynfekcji sprzętu i wyposażenia;
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego na etapie magazynowania i transportu surowców, półproduktów i produktów gotowych;
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami żywności przetrzymywanej w otwartych opakowaniach;
- wykorzystywanie do produkcji i wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości bądź z oznakami zepsucia;
- wymagająca poprawy informacja dla konsumenta dot. środków spożywczych wprowadzonych do obrotu bez opakowań w zakresie substancji alergennych i powodujących alergię;
- brak zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP oraz GHP, w tym zapisów potwierdzających monitorowanie punktów krytycznych i kontrolnych;
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją zatwierdzającą;
- niewłaściwe postępowanie z odpadami pokonsumpcyjnymi oraz poprodukcyjnymi pochodzenia zwierzęcego,
- brak zapisów wynikających z opracowanych procedur HACCP potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej;

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- wymagająca zweryfikowania i wdrożenia procedura higieny przygotowania lodów z automatu;
- wymagający zweryfikowania harmonogram badań lodów z automatu oraz lodów gałkowych pod kątem parametrów czystości;
- brak ustalonych działań naprawczych podejmowanych w przypadku wystąpienia niezgodności z wymaganiami rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005;
- brak udokumentowanych szkoleń personelu odpowiedzialnego za stosowanie procedur HACCP opracowanych dla lodziarni;
- obecność żywych szkodników zbożowo - mącznych w wytrępkach z koszyczków do rozrostu ciasta, co sprzyja zanieczyszczaniu produkowanej żywności.
- pomieszczenia obiektu wykorzystywane są niezgodnie z ich przeznaczeniem pomimo wydzielonych obszarów i stanowisk przeznaczonych do wykonywania konkretnych czynności zapewniających wyprodukowanie bezpiecznego produktu,
- brak identyfikowalności artykułów spożywczych,
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą lub prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru,
- wykorzystywanie do żywienia dzieci i młodzieży środków spożywczych niespełniających zapisów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154), w zakresie żywienia - częstotliwości podawania dzieciom produktów mlecznych, warzyw i owoców, a także produktów z grupy mięso, jaja, orzechy i nasiona roślin strączkowych; do przygotowywania posiłków używanie gotowych mieszanek przypraw z dużą zawartością soli.

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX, stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń.

W ramach współpracy w obrębie systemu RASFF, w roku 2020 sprawdzono łącznie obecność 30 niebezpiecznych produktów (środków spożywczych, przedmiotów użytku) objętych powiadomieniami. Stwierdzono 1 przypadek wprowadzania do obrotu zgłoszonego do systemu RASFF produktu. W związku z powyższym produkt został zabezpieczony i wycofany z obrotu. Zweryfikowana także obecność w obrocie 7 produktów objętych powiadomieniem o niezgodności, ustalono iż nie są one wprowadzane do obrotu.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W ramach porozumienia ramowego z dnia z dnia 15 listopada 2018r. zawartego pomiędzy Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Katowicach o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej w 2020 r. prowadzona była wzajemna korespondencja przeznaczona do wykorzystania służbowego.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

W ramach porozumienia z dnia 05 listopada 2008 r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim kontynuowano współpracę między inspekcjami. W 2020 r. przeprowadzono 12 kontroli w obiektach będących pod nadzorem IF, w tym 10 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W wyniku kontroli nie nałożono mandatów.

W powyższych obiektach pobrano 12 próbek środków spożywczych, w tym suplementów diety i żywność specjalnego przeznaczenia medycznego. Prób nie zdyskwalifikowano.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W 2020 r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczącą nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska przeprowadzono 3 wspólne kontrole z elementem poboru prób u producentów. Do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę truskawek i 1 próbkę ziemniaków w kierunku zanieczyszczenia metalami oraz 1 próbkę sałaty w zakresie zawartości azotanów. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Prób nie kwestionowano.

Współpraca z terenowo właściwymi inspektorami sanitarnymi

W ramach współpracy przekazywano informacje terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W roku 2020 informowano inspektorów o stwierdzanych nieprawidłowościach podczas kontroli przeprowadzanych w ramach nadzoru nad obiektami żywności. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2020 r.” i stwierdzaniem naruszeń w zakresie m.in. znakowania środków spożywczych, przekazywano dokumentację wraz ze sprawozdaniem, terenowo właściwym inspektorom sanitarnym celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W roku 2020 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych, unijnych i importowanych środków spożywczych, materiałów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz próbek sanitarnych. Łącznie pobrano 279 prób, z czego w 5 przypadkach wynik badania był nieprawidłowy. Kwestionowano 5 próbek lodów z automatu z udziałem mleka ze względu na zanieczyszczenie bakteriami Enterobacteriaceae we wszystkich 5 próbkach.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W związku z kwestionowaniem próbek lodów podjęte zostały odpowiednie działania, zgodnie z kompetencjami. Ponadto podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo produktu wprowadzanego do obrotu został zobowiązany w drodze decyzji do usunięcia naruszeń oraz został obciążony kosztami poboru prób i przeprowadzonych badań.

Badania laboratoryjne wykonywane były w ramach zintegrowanego laboratorium województwa śląskiego tj. w WSSE Katowice, PSSE Żywiec, PSSE Bytom oraz PSSE Częstochowa. Ponadto próby badane były także w laboratorium spoza województwa śląskiego (WSSE Lublin, WSSE Kraków, WSSE Wrocław, WSSE Bydgoszcz, WSSE Rzeszów, WSSE Warszawa) oraz w laboratorium poza PIS (PIW-PIB w Puławach).

III.5. Ocena sposobu żywienia

W roku 2020 nie pobrano do badań próbek posiłków obiadowych w żłobkach oraz nie przeprowadzono teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętych.

Analizy jadłospisów przeprowadzano na podstawie jadłospisu dekadowego.

W 2020 r. spośród 6 nadzorowanych sklepików szkolnych skontrolowano 1. Łącznie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, podczas której ocenie poddano stosowanie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań rozporządzenia MZ. Ponadto kontrola wykazała brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu. W związku z powyższym wydano zalecenia pokontrolne oraz obciążono podmiot kosztami kontroli.

W 2020 r. skontrolowano 17 stołówek szkolnych oraz 27 stołówek przedszkolnych. Stosowanie zapisów rozporządzenia zweryfikowano podczas 15 kontroli w stołówkach szkolnych i 23 kontroli w stołówkach przedszkolnych.

W stołówkach szkolnych nie stwierdzono niezgodności z wymogami rozporządzenia MZ, jednakże 1 kontrola wykazała stosowanie praktyk mających na celu przedłużenie terminów przydatności do spożycia stosowanych surowców (stwierdzono mrożenie świeżego drobiu), w związku z czym wydano zalecenia pokontrolne, stronę ukarano mandatem oraz obciążono kosztami kontroli.

Kontrole w 5 stołówkach przedszkolnych wykazały nieprawidłowości, w tym w 4 przypadkach w stwierdzono niezgodności z rozporządzeniem MZ. 3 kontrole wykazały brak uwzględnienia 2 porcji mleka i jego przetworów w posiłkach oraz brak warzyw lub owoców w niektórych posiłkach, a dodatkowo w 1 przypadku stwierdzono stosowanie produktów niezgodnych z wymaganiami rozporządzenia. 1 kontrola wykazała używanie niedozwolonych produktów (niezgodnych z wymaganiami rozporządzenia), a ponadto w jej trakcie stwierdzono brak skutecznej dezynfekcji naczyń stołowych, brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego, mrożenie artykułów spożywczych

HIGIENA ŻYWNOSTCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

---

nabywanych w postaci niezamrożonej, niewłaściwe postępowanie z materiałem kategorii 3 oraz wymagające poprawy informacje na temat podawanych w obiekcie potraw, w tym w zakresie składników alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji obecnych w żywności. Kolejna kontrola wykazała używanie artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i mrożenie przeterminowanego mięsa. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami podmioty ukarano 2 mandatami i wydano zalecenia pokontrolne. Podmioty obciążono kosztami kontroli.

W 2020 r. skontrolowano również 2 stołówki zakładów specjalnych i wychowawczych. Prawidłowości stosowania rozporządzenia zweryfikowano w 1 stołówce. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2020, ze względu na ograniczenia w funkcjonowaniu placówek nauczania i wychowania w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 skontrolowano jedynie 25% placówek stałych będących w ewidencji (w 2020 r. liczba placówek w ewidencji wzrosła w odniesieniu do roku 2019 bowiem, po 10 latach, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu ponownie znalazły się placówki, dla których organem prowadzącym jest Powiat Raciborski).

W skontrolowanych placówkach stałych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w sumie 54 kontrole (50% mniej niż w roku 2019). Kontrole związane były z oceną stanu sanitarnego placówki, sprawdzeniem wykonania nakazów decyzji, pismem strony bądź wniesionymi interwencjami. Podczas większości z tych kontroli oceniano także realizację zasad/zaleceń/rekomendacji wskazanych w obowiązujących aktualnie dla danej grupy obiektów wytycznych MEN, MZ i GIS lub wytycznych wyłącznie GIS opracowanych w związku z COVID-19. Kontrole przeprowadzano z uwzględnieniem reżimu sanitarnego.

Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego nie budził większych zastrzeżeń; drobne uchybienia były natychmiast eliminowane.

W placówkach m.in.: opracowano wewnętrzne regulaminy/procedury określające ich funkcjonowanie w czasie epidemii, wydzielono pomieszczenia/miejsca do odizolowania osoby z objawami infekcji, zapewniono środki do dezynfekcji rąk oraz czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i sprzętów, zapewniono ciepłą bieżącą wodę i środki do higieny osobistej w pomieszczeniach sanitarnych, wyłączono tzw. „poidelka”.

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał jednak 7 decyzji (2 odnosiły się do szkół podstawowych, 5 - do zespołów szkół), w których nakazał usunięcie w określonym czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży (decyzje dotyczyły: stanu sanitarno-technicznego ścian i/lub sufitów i/lub podłóg pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych, wyposażenia (krzeseł, umywalek, misek ustępowych), urządzeń na placach zabaw i boiskach, nawierzchni terenu zewnętrznego. Nakazy 6 z 7 decyzji zostały zrealizowane jeszcze w roku 2020 (w 2020 r. odnotowano wykonanie także 2 decyzji z 2019 r.; w sumie, postępowanie administracyjne zakończono w 7 placówkach tj. 2 szkołach podstawowych oraz 5 zespołach szkół).

Wystosowano również 2 decyzje zmieniające termin nałożonych na stronę obowiązków.

W sumie w 2020 r. wydano 10 decyzji merytorycznych

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania 8 gmin powiatu raciborskiego nie nałożono żadnego mandatu karnego.

Interwencje (4) wniesione w 2020 r. dotyczyły: narażenia osób korzystających z budynku głównego szkoły wyższej na uciążliwości wynikające z prowadzonych w nim prac remontowych, braku skutecznych/wystarczających działań ze strony dyrekcji jednego z przedszkoli w celu wyeliminowania problemu wszawicy wśród przedszkolaków, a także potencjalnego zagrożenia zdrowia dzieci ze względu - w jednym przypadku, na kontakt z nimi pracownika mieszkającego z osobą w izolacji (z powodu zachorowania na COVID-19), a przychodzącego do pracy, w drugim - na prowadzenie zajęć z nimi przez osobę po domniemanym kontakcie z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2. Jedna z tych interwencji była uzasadniona.

IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego.

W roku 2020 pod względem przygotowania szkół powiatu raciborskiego do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2020/2021 skontrolowano 11 placówek (7 szkół funkcjonujących samodzielnie i 4 w zespołach szkolno-przedszkolnych). We wszystkich placówkach, mając na uwadze zastany stan sanitarno-techniczny, rok szkolny mógł się rozpocząć.

Przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego uczestniczono w spotkaniach (w przewadze on-line) m.in. z dyrektorami szkół, podczas których udzielano odpowiedzi i wyjaśnień na zapytania dotyczące zaleceń/zasad/rekomendacji wskazanych w wytycznych opracowanych w związku z COVID-19.

IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach.

Mimo stanu epidemii i ograniczeń w funkcjonowaniu placówek w 2020 r. w 2 placówkach szkolnych utworzono gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W 2 innych przeprowadzono remont przedmiotowych pomieszczeń, wykonując tym samym nakazy nałożonych decyzji.

We wszystkich skontrolowanych szkołach funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne. Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 85% skontrolowanych w 2020 r. placówek (szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół). W przypadku 15% placówek uczniowie w ramach badań z zakresu poznu korzystali z usług świadczonych w pobliskich ZOZ-ach lub w gabinecie zlokalizowanym w innej placówce.

IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

Podobnie jak w latach ubiegłych, również w roku 2020 r., w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego, pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży dokonali oceny dostosowania mebli szkolnych oraz przedszkolnych (stolików/ławek i krzesełek) do wzrostu uczniów klas I-III i przedszkolaków. Ze względu jednak na wprowadzony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i ograniczeniami w funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty analizę stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków przeprowadzano nie w przeciągu całego roku, a jedynie w miesiącu lutym

i na początku marca. W sumie w 2020 r. oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii dokonano w 4 przedszkolach (1 funkcjonującym samodzielnie i 3 – w zespołach szkół) oraz 3 szkołach podstawowych (1 funkcjonującej samodzielnie i 2 – w zespołach szkół).

W minionym roku, w przeciwieństwie do lat ubiegłych, zarówno wszystkie przedszkolaki objęte badaniem (289), jak i wszyscy uczniowie objęci badaniem (168) korzystali z mebli (stolików/ławek i krzesełek) dostosowanych do ich wzrostu. Stan techniczny zarówno mebli przedszkolnych, jak i szkolnych nie budził zastrzeżeń. Przedmiotowe meble posiadały certyfikaty.

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w 2020 r. nie wydano żadnej decyzji merytorycznej nakazującej dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii (w 2019 r. wydano 3 decyzje, w 2018 r. - 3).

IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2020 r. w 9 szkołach, w których dokonano higienicznej oceny planów lekcji (placówki skontrolowane podczas trwania w nich nauki stacjonarnej) nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych w wyniku dokonanych ocen nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.6. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli

Kontrole przeprowadzone w 2020 r. w przedszkolach powiatu raciborskiego, zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach szkół wykazały, iż placówki te zapewniały warunki do mycia zębów przez uczęszczające do nich dzieci. Jednakże ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, przedszkolaki, w placówkach przedszkolnych powiatu raciborskiego, zaprzestały szczotkowania zębów podczas pobytu w przedszkolu.

IV.7. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2020, podobnie jak w latach ubiegłych, organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2020 zgłoszonych zostało 6 turnusów wypoczynku zimowego i 14 turnusów wypoczynku letniego (podobnie jak w roku 2019, zarówno w odniesieniu do ferii zimowych, jak i wakacji letnich był to wypoczynek w miejscu zamieszkania i wypoczynek całodobowy). 65% turnusów zostało skontrolowanych. Podczas kontroli oceniano warunki sanitarno-higieniczne, a w trakcie wypoczynku letniego sprawdzano także czy organizatorzy wypoczynku uwzględnili przygotowane dla nich, w związku ze stanem epidemii, wytyczne. Kontrole (w sumie 13) nie wykazały nieprawidłowości i uchybień w w/w kwestiach. Nie odnotowano również, podczas zorganizowanych form wypoczynku letniego, przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród dzieci i kadry. Zarówno zimowisko, jak i kolonie zorganizowane zostały w obiektach świadczących usługi hotelarskie, będących pod stałym całorocznym nadzorem, posiadających

dobrą bazę noclegową. W minionym roku w okresie wakacji, na terenie powiatu raciborskiego, nie odbył się żaden obóz pod namiotami.

Warunki żywienia zarówno dzieci/młodzieży wypoczywających na zimowisku i koloniach, a także uczestniczących w półkoloniach (skontrolowane przez pracowników Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku tut. Stacji) również nie budziły zastrzeżeń.

Jak ustalono, z wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu raciborskiego, zgłoszonego do kuratorium oświaty i objętego nadzorem sanitarnym, skorzystało w minionym roku 433 uczestników.

W roku 2020 zarówno w okresie ferii zimowych, jak i wakacji letnich z uczestnikami zorganizowanego wypoczynku prowadzone były pogadanki na temat m.in. bezpiecznych ferii/wakacji oraz profilaktyki chorób zakaźnych i uzależnień; na turnusach letnich pogadanki dotyczyły również zasad profilaktyki i bezpieczeństwa w czasie epidemii COVID-19. Przekazywane były również materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące omawianych zagadnień.

Podczas wakacji udzielano także organizatorom zajęć dla dzieci i młodzieży w placówkach tj. biblioteka, centrum kultury, odpowiedzi (telefonicznie, e-mail) na skierowane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu zapytania dotyczące organizacji zajęć w czasie epidemii.

IV.8. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w placówkach nauczania i wychowania

W 2020 r. w przypadkach potwierdzonego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u ucznia/przedszkolaka, nauczyciela czy też innego pracownika szkoły/placówki na wniosek dyrektora jednostki, po przeprowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym, wydawane były opinie sanitarne w sprawie zawieszenia, na czas oznaczony, zajęć stacjonarnych (zmiany trybu nauczania) w danej szkole/placówce. W sumie, w okresie od września do końca grudnia minionego roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu rozpatrzył 91 wniosków, wydając 91 pozytywnych opinii w przedmiotowej kwestii. 2 z tych opinii dotyczyły żłobków (2), 35 samodzielnie funkcjonujących przedszkoli (20); 23 samodzielnie funkcjonujących szkół podstawowych (13), 26 zespołów szkół (16), 4 placówek z pobytem całodobowym (3), 1 pozaszkolnej placówki specjalistycznej (1). Zawieszenie zajęć dotyczyło nie tylko poszczególnych oddziałów ale i całego żłobka, przedszkola czy szkoły. Niektóre placówki, ze względu na sytuację epidemiczną i eskalację zakażeń wśród kadry kilkakrotnie wnioskowały o zmianę lub kontynuację zmiany trybu nauczania (np. raciborskie Przedszkole nr 3 i Przedszkole nr 12, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa w Rudach czy Szkoła Podstawowa w Pietrowicach Wielkich). 13% wniosków podyktowana była potwierdzonym przypadkiem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 ucznia/przedszkolaka; w pozostałych przypadkach zakażony był nauczyciel lub inny pracownik placówki mający bliski kontakt z dziećmi/młodzieżą. Dyrektorzy placówek nauczania i wychowania powiatu raciborskiego sygnalizowali zachorowania na COVID-19 wśród uczniów i kadry również w okresie gdy wprowadzony był zdalny tryb nauczania. Osoby z kontaktu obejmowane były kwarantanną lub nadzorem epidemiologicznym. Najwięcej zakażeń odnotowano w miesiącu październiku.

W 2 placówkach z pobytem całodobowym odnotowane zostały ogniska zakażeń (w październiku – w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Raciborzu, zaś w grudniu – w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Kuźni Raciborskiej).

V. HIGIENA PRACY

V.1. Realizacja zadań w 2020 r.

Do zadań Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu, zgodnie z art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Od początku wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego, a później stanu epidemii Sekcja Higieny Pracy wspierała pracodawców i pracowników w zapewnianiu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy – szczególnie w okresie, w którym nie wprowadzono jeszcze rozwiązań legislacyjnych związanych z wystąpieniem koronawirusa.

Pozakontrolne działania, w czasie trwania epidemii, koncentrowały się na udzielaniu pracodawcom porad i proponowaniu praktycznych rozwiązań mających na celu ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania się koronawirusa wśród pracowników.

Działania pracowników HP polegały również na:

- rozpowszechnianiu wśród pracodawców informacji dot. zaleceń dla przedsiębiorców w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracujących w czasie epidemii Covid-19 (materiały opracowywane przez Ministerstwo Rozwoju we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym),
- rozpowszechnieniu informacji o stronach internetowych, na których można znaleźć informacje dot. zalecanych sposobów ochrony przed Covid – 19 dla poszczególnych branż – www.gov.pl; www.gis.gov.pl; www.ciop.pl,
- dystrybucji ulotek WSSE w Katowicach z informacjami o podstawowych zasadach bezpieczeństwa i higieny w związku z zagrożeniem związanym z koronawirusem;

V.2. Charakterystyka obszaru działania

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu w 2020 roku znalazło się 388 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 18056 pracowników. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

PKD	Nazwa działu według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Liczba zatrudnionych
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6812
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2168
10	Produkcja artykułów spożywczych	989

47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	660
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	605
31	Produkcja mebli	549

W zakładach pracy wymienionych działalności gospodarczych znajduje zatrudnienie ok. 65 % pracowników objętych nadzorem.

Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników. W roku 2020 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 179 takich zakładów, co stanowi ok. 46 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji.

V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

Bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia jest praca na stanowiskach, na których występuje przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) oraz stężenia (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 219 osób, w tym:

- 195 osób pracuje w narażeniu na hałas,
- 28 osób w narażeniu na pyły,
- 14 osób w narażeniu na czynniki chemiczne,

Jednakże należałoby przypuszczać, że liczba ta w rzeczywistości jest jeszcze wyższa, ponieważ w wielu zakładach nie przeprowadza się badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy.

Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – PKD 22 – 108 osób narażonych,
- produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – PKD 25 – 82 osoby narażone.

Do głównych działań podejmowanych przez pracodawców w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy należą:

- zmiana organizacji pracy, poprzez wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników,
- remonty maszyn i urządzeń, wymiana starych, zużytych maszyn i urządzeń na nowe,
- wydzielenie stanowisk pracy związanych z występowaniem przekroczeń,
- konserwacja lub wykonanie nowej instalacji wentylacji odciągowej miejscowej na stanowiskach pracy.

Niektóre procesy technologiczne, jak również stosowane maszyny i urządzenia nie pozwalają na dostosowanie hałasu do obowiązujących normatywów higienicznych. W takich przypadkach pracownicy są obowiązani do stosowania indywidualnie dobranych środków ochronnych. Jednak obowiązkiem

pracodawcy jest wykorzystanie wszystkich osiągnięć nauki i techniki, po to, aby pracownik nie był narażony na czynnik szkodliwy.

W większości przypadków przestrzegany jest obowiązek stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych. Stosowane są również inne środki ochrony jak maseczki p/pyłowe, maseczki z pochłaniaczami, okulary, właściwe rękawice ochronne i inne specjalistyczne ochrony stosowane w zależności od rodzaju wykonywanej pracy.

V.4. Choroby zawodowe

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne, zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2020 zgłoszono 4 przypadki podejrzenia choroby zawodowej, wśród których znalazły się:

- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych),
- zespół wibracyjny (poz. 22 wykazu chorób zawodowych),
- choroba zakaźna - borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych),
- obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo – nerwowego spowodowany hałasem (poz. 21 wykazu chorób zawodowych).

Rozpoznano 4 choroby zawodowe:

- astma oskrzelowa (poz. 6 wykazu chorób zawodowych),
- pylica płuc – pylica krzemowa (poz. 3.1 wykazu chorób zawodowych) 2 przypadki,
- choroba zakaźna - borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych),

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VI.1. Zadania realizowane w 2020 r.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu, w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym ma na celu nie dopuszczanie do nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska.

W ubiegłym roku dla terenu Miasta Raciborza i powiatu raciborskiego wydano ogółem 140 opinii sanitarnych /uzgodnień/ i 63 decyzji oraz przeprowadzono 63 kontrole w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

VI.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin

W ramach uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego gmin w przeciągu 2020 r. rozpatrzono 23 wnioski dotyczące: studium uwarunkowań, zakresów prognoz, planów oraz zmian do planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin: Racibórz, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska, Rudnik, Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice.

W analizowanym okresie, uzgadniano:

- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej Brzezcie w Raciborzu, obejmującego tereny położony przy ulicach: Dębicznej, Rybnickiej, Sosienkowej, Wygonowej, Jagielnia, Gajowej. W obszarach objętych planem wyznacza się następujące tereny: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; KDG – tereny dróg publicznych klasy głównej; KDL – tereny dróg publicznych klasy lokalnej; KDD – teren drogi publicznej klasy dojazdowej, KDW – tereny dróg wewnętrznych,
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zlokalizowanego w jednostce strukturalnej Markowice w Raciborzu, obejmującego tereny położone przy ulicach: Królowej Jadwigi, Gliwickiej (dwa tereny), Olimpijczyka (dwa tereny), Kosynierów. W obszarach objętych planem wyznacza się następujące tereny: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; U – teren zabudowy usługowej; ZP – teren zieleni urządzonej; KDG – tereny dróg publicznych klasy głównej; KDL – tereny dróg publicznych klasy lokalnej; KDD – teren drogi publicznej klasy dojazdowej, KDD – tereny drogi publicznej klasy głównej.
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej Miedonia w Raciborzu, obejmującego tereny położone przy ulicach:

Kwiatowej, Górnośląskiej, Cyryla Ratajskiego. W obszarach objętych planem wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach lub różnych zasadach zagospodarowania, graficznie oznaczone na rysunku planu następującymi symbolami określającymi przeznaczenie podstawowe terenu: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; KDD – tereny drogi publicznej klasy głównej.

- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej Ocice w Raciborzu, obejmującego tereny położone przy ulicach: Górnej, Wesołej, Gruntowej. W obszarach objętych planem wyznacza się tereny: MNU – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; KDD – tereny drogi publicznej klasy dojazdowej.
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej Płonia w Raciborzu, obejmującego tereny położone przy ulicach: Mikołowskiej, Szkolnej (dwa tereny), Tarnowskiej, Bydgoskiej, Sudeckiej, Łąkowej. W obszarach objętych planem wyznacza się tereny: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; PU – tereny produkcyjno-usługowe, R – teren rolniczy; ZP – teren zieleni urządzonej; KDD – tereny drogi publicznej klasy dojazdowej; KDPI – teren ciągu pieszo-jezdnego.
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej strukturalnych Proszowiec - Stara Wieś w Raciborzu, obejmującego tereny położone przy ulicach: Toruńskiej (dwa tereny), Cegielnianej (dwa tereny). W obszarach objętych planem wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; KDL – teren drogi publicznej klasy lokalnej, KDPI – teren ciągu pieszo-jezdnego.
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostce strukturalnej Studzienna i Sudół w Raciborzu, obejmuje tereny położone przy ulicach: Opawskiej, Stanisława Moniuszki, (dwa tereny), Księcia Henryka Pobożnego, Studziennej, Krętej, Myśliwskiej. W obszarach objętych planem wyznacza się tereny: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; U – tereny zabudowy usługowej, PU – tereny produkcyjno – usługowy, KDG – teren drogi publicznej klasy głównej, KDL – teren drogi publicznej klasy lokalnej, KDW – teren drogi wewnętrznej.
- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w sołectwie Kornowac obejmował terenu oznaczonego w planie symbolem 3U z przeznaczeniem dla zabudowy usługowej Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla w/w obszaru wyznacza tereny o podstawowym przeznaczeniu: Op – teren gospodarowania odpadami w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), US – teren sportu i rekreacji, R – teren rolniczy, ZI – tereny zieleni izolacyjnej, KDD – teren drogi publicznej klasy D – dojazdowa.

- Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębów geodezyjnych Strzybnik, Szonowice i Ponięcie na terenie gminy Rudnik – przebudowa linii elektroenergetycznej 110 kV Studzienna – Polska Cerekiew. Zakres projektu obejmuje tereny znajdujące się pod istniejącą napowietrzną linią elektroenergetyczną WN 110 kV relacji Studzienna – Polska Cerekiew o całkowitej długości około 21 km. W granicach obowiązującego planu długość realizowanej na terenie gminy Rudnik linii 110 kV wynosi około 8 km. Wprowadzenie ustaleń zmiany Planu pozwoli na przeprowadzenie modernizacji linii co przyczyni się do polepszenia warunków życia i zdrowia ludzi między innymi poprzez zmniejszenie poziomów pola elektromagnetycznego w bezpośrednim otoczeniu instalacji. Proponowane rozwiązania w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Rudnik nie będzie negatywnie oddziaływać na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców a także stan środowiska.

VI.3. Uwarunkowania środowiskowe

Postępowanie organów PIS w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, skutków niektórych planów i programów, czyli tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081)

W ramach przeprowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2020 zaopiniowano 1 przedsięwzięcie, które dotyczyło budowy obory wraz ze zbiornikiem na gnojowicę oraz z zewnętrznym zbiornikiem na mleko.

Przy uzgadnianiu tego przedsięwzięcia zwrócono uwagę głównie na aspekty minimalizowania zapylenia przy pracy maszyn i środków transportu podczas realizacji inwestycji, ograniczania do granic działki inwestycyjnej emisji hałasu i zanieczyszczeń, zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji przedsięwzięcia. W opinii zastrzeżono o zapewnieniu właściwego wyposażenia w zaplecze sanitarne dla pracowników podczas realizacji przedsięwzięcia. W rozpatrywanej sprawie wskazano również konieczność wyznaczenia miejsca gromadzenia i sposobu odbioru powstałych odpadów, a także sposobu odprowadzenia ścieków zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji.

VI.4. Dokumentacja projektowa

W ramach uzgadniania dokumentacji projektowej zwracano szczególną uwagę na:

- zachowanie właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki (dot. m. in. zagadnień higieny pracy i środowiska), oraz warunki higieny użytkowanych pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, wykończenie itp.) na każdym etapie procesu inwestycyjnego, mając na uwadze środowisko pracy człowieka,
- zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach budowlanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych, gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych dla przebywania w nich ludzi.

W roku 2020 dokonano uzgodnienia 5 dokumentacji projektowych, dotyczyły m.in. adaptacji lokalu usługowego na salon fryzjerski, adaptacji części parteru budynku szkoły podstawowej na oddział przedszkolny; podziału istniejącego lokalu usługowego na dwa odrębne lokale usługowe; przebudowy pomieszczeń usługowych na gabinet dentystyczny.

VI.5. Odbiory sanitarne

W roku 2020 r. dokonano 52 odbiorów sanitarnych nowych obiektów. Dopuszczone do użytkowania zostały: gabinety kosmetycznej estetycznej; pensjonaty z zapleczem gastronomicznym; studia tatuażu, stacja uzdatniania wody po modernizacji; pomieszczenia magazynowe; gabinety pielęgniarstwa na terenie budynków szkoły; ogrzewalnia kontenerowa dla osób bezdomnych; gabinety lekarskie; gabinety kosmetyczne; kawiarnie, lokale gastronomiczne; hale produkcyjne z zapleczem socjalno – biurowym, budynki handlowo – usługowe, żłobek; siłownie; magazyny artykułów spożywczych; składowisko odpadów – rozbudowa; pomieszczenia rehabilitacji dzieci i niemowląt; budynki handlowe; kuchnie cateringowe; sale dydaktyczne; budynki mieszkalno – usługowe; sklepy spożywcze i kioski; restauracje; zakłady produkcyjne spożywcze; placówki szkolne i przedszkolne; gabinety rehabilitacji, punkt porad logopedycznych; przychodnia lekarska; zakłady produkcyjne; budynki produkcyjno-magazynowe; punkty gastronomiczne; sklepy spożywcze; salony fryzjersko-kosmetyczne; gabinety rehabilitacyjne; gabinety masażu, placówki szkolne i przedszkolne; sale dydaktyczne z zapleczem administracyjnym i socjalnym.

VI.6. Współpraca z innymi organami

W 2020r. kontynuowano ścisłą współpracę z organami administracji samorządowej. Przy sporządzaniu opinii do dokumentacji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wynikające wątpliwości wyjaśniało się na bieżąco; ponadto w niewielkiej ilości wnioski wymagające dodatkowych informacji były kierowane do uzupełnienia. Konsultowano też niektóre zagadnienia ze służbami ochrony środowiska.

W 2020 r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli obiektów z Inspekcją Weterynaryjną.

Współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego odbywała się na zasadzie dostarczenia informacji (kopia opinii sanitarnej) dotyczącej dopuszczenia do użytkowania obiektu na podstawie art. 56 i 56a Prawa budowlanego lub porozumienia się w ewentualnych sprawach związanych np. z samowolą budowlaną.

Współpraca nadzoru zapobiegawczego z organami Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej występowała sporadycznie i ograniczała się do uczestnictwa w komisjach odbioru.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność oświatowo-zdrowotna i promocji zdrowia Samodzielnego Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, w 2019 roku była prowadzona zgodnie z zakresem zadań wynikających z Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane były zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia, kierunkami działań Światowej Organizacji Zdrowia, w oparciu o koncepcje zawarte w Karcie Ottawskiej i późniejszych dokumentach dotyczących promocji zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych i III klas gimnazjalnych oraz ich rodziców i opiekunów. Program został wdrożony zgodnie z założeniami programu. W związku wystąpieniem pandemii SARS-Cov-2 realizacja bieżącej edycji programu została odwołana przez organizatorów.

VII.1.2. Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”

Program ogólnopolski, którego celem jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Grupą docelową są kobiety w wieku prokreacyjnym (tj. między 15 a 49 rokiem życia).

„ARS, czyli jak dbać o miłość?” - VII edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadpodstawowych.

Bieżąca edycja programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?” została wdrożona w placówkach ponadpodstawowych, jednak w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i zamknięciem placówek oświatowych od dnia 12.03.2020 r., nie była realizowana.

Kampanię społeczną „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, której celem jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania

popularyzowano na portalu społecznościowym PSSE w Raciborzu oraz stronie internetowej PSSE w Raciborzu.

VII.1.3. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

W ramach programu w 2020 roku przeprowadzono działania informacyjno- edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i w jej konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych od dnia 12.03.2020 r., działania były realizowane drogą medialną na stronach internetowych PSSE w Raciborzu.

VII.1.4. „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, skierowany do dzieci IV klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Ofertę realizacji programu przesłano do wszystkich szkół podstawowych. Do realizacji IV edycji programu przystąpiło 17 szkół podstawowych. Wytypowani koordynatorzy szkolni zostali przeszkoleni z założeń realizacji programu oraz zostali zaopatrzeni w materiały edukacyjne.

W powiecie raciborskim program realizowało 17 szkół podstawowych. Edukacją objęto 210 uczniów z 20 klas IV, szkół podstawowych. Edukacją objęto również 181 rodziców.

VII.1.5. „Czyste powietrze wokół nas”

XI edycja przedszkolnego programu edukacji antytytoniowej skierowanego do dzieci 5-6 letnich oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 39 przedszkoli w powiecie raciborskim. W programie uczestniczyło 1828 dzieci przedszkolnych oraz 1165 rodziców.

Dzięki realizacji zajęć programowych dzieci zrozumiały, że mają prawo decydować o tym, co się wokół nich dzieje i dokonywać świadomych wyborów wobec palenia papierosów. Dowiedziały się również jak należy prawidłowo reagować w sytuacjach, w których narażone są na bierne palenie.

VII.1.6. „Skąd biorą się produkty ekologiczne”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci, przedszkolnych. Program adresowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów dzieci, nauczycieli przedszkolnych.

Program realizowano w ramach zajęć przedszkolnych oraz ze względu na sytuację epidemiczną drogą mailową. Rodzice chętnie współpracowali i omawiali z dziećmi otrzymany materiał dydaktyczny. Program umożliwił zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Poznały znaczek żywności ekologicznej, piramidę zdrowia oraz zasady zdrowego żywienia. Dzieci za pomocą różnych komunikatorów pokazały swoje zdrowe śniadania. Zobaczyły film oraz poznały jak powstają produkty ekologiczne, gdzie ich szukać oraz jak produkty ekologiczne znaleźć w sklepie spożywczym.

Koordynatorzy przedszkolni zostali przeszkoleni z realizacji programu. W programie wzięło udział 6 przedszkoli obejmując edukacją 308 dzieci i 46 rodziców.

VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby.

W roku szkolnym 2019/2020 VIII edycja programu została wdrożona, ale nie była zrealizowana w szkołach ponadpodstawowych z powodu wystąpienia pandemii SARS-Cov-2.

VII.2.2. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania tym zakażeniom. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i w jej konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych od dnia 12.03.2020r., bieżąca edycja w placówkach ponadpodstawowych została wdrożona, ale nie była realizowana.

VII.2.3. „Znamię! Znam je?”

Program mający na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i w jej konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych od dnia 12.03.2020r., bieżąca edycja w placówkach ponadpodstawowych została wdrożona, ale nie była realizowana.

VII.2.4. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Program wojewódzki, którego głównym celem jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Grupą docelową programu są placówki przedszkolne powiatu raciborskiego, nauczyciele przedszkolni, dzieci przedszkolne, rodzice i opiekunowie dzieci.

W roku szkolnym 2019/2020 III edycję programu zrealizowało 44 przedszkoli. Edukacją objęto 2323 dzieci oraz 2679 rodziców. Dla koordynatorów przedszkolnych zorganizowano 2 szkolenia z założeń realizacji programu w dniu 29.11.2019r. w PSSE w Raciborzu, w których uczestniczyło 28 osób. Realizatorzy przedszkolni zostali także zaopatrzeni w materiały edukacyjne.

W ramach projektu Klub Zdrowego Przedszkolaka oraz akcji „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” w Przedszkolu nr 13, Przedszkolu nr 12 oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Raciborzu zorganizowano spotkanie z przedszkolakami. Pracownicy SPOZ przeczytali dzieciom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Dzięki bajce o Niedźwiadku Szczepanie najmłodsi mogli zrozumieć jak działają szczepienia oraz dlaczego są ważne dla każdego z nas. W trakcie bajki dzieci mogły także wcielić się w rolę lekarza lub pielęgniarki, zbadać swoje i przedszkolne pluszaki, zaszczepić je i przykleić plaster w miejscu ukłucia. Dzieci otrzymały kolorowanki w portretem niedźwiadka Szczepana,

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

a na zakończenie pogratulowano dzieciom wiedzy i każde dziecko nagrodzono odblaskami z postacią misia. W zajęciach uczestniczyło 100 dzieci.

Realizacja programu pozwoliła na przekazanie wiedzy na temat: zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, higieny rąk, promieniowania słonecznego oraz czystego powietrza. Informacje na temat realizacji programu ukazały się w raciborskich mediach.

VII.2.5. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”

Program przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Jego celem jest dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2019/2020 V edycję programu zrealizowało 10 szkół gimnazjalnych z terenu powiatu raciborskiego. Edukacją objęto 968 uczniów VII klas szkół podstawowych i III klas gimnazjalnych oraz 120 rodziców. Dla koordynatorów szkolnych w PSSE w Raciborzu zorganizowano szkolenie.

VII.3. Interwencje nieprogramowe

VII.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu.

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 285 kontroli sprawdzających przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia.

Przeprowadzono także 9 pogadanek dotyczących profilaktyki palenia tytoniu skierowanych do uczniów, uczestników wypoczynku zimowego i letniego. Działania skierowano do 325 osób.

VII.3.2. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia) –

Hasłem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia 2020 było *Wsparcie pielęgniarek i położnych*. Była to okazja dla podkreślenia ich roli, która w tym szczególnie trudnym czasie pandemii SARS-Cov-2 jest kluczowa. Narażając swoje życie, niosą pomoc innym. Obecna postawa przejawiająca się pracowitością i niezłomnością w tym ciężkim momencie i zasługuje na wyrazy uznania i szacunku. Ze względu na panującą pandemię działania zostały wzmożone na portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Raciborzu.

VII.3.3. „Bezpieczne ferie 2020”

Akcja wojewódzka mająca na celu stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie województwa śląskiego poprzez prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

W ramach akcji przekazano plakat i ulotkę ph. „Bezpieczne ferie zimowe” w wersji elektronicznej do 117 jednostek samorządu terytorialnego, placówek oświatowo – wychowawczych, sportowych, kulturalnych, bibliotek, służb mundurowych oraz innych instytucji współpracujących w powyższym zakresie na terenie powiatu raciborskiego z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych.

W ramach akcji „Bezpieczne ferie 2020” we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu oraz Strażą Miejską w Raciborzu zorganizowano akcję informacyjno-edukacyjną w placówkach organizujących wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży, podczas której przeprowadzono 5 pogadanek dla dzieci, młodzieży oraz kadry pedagogicznej w ośrodkach organizujących zimowy wypoczynek. Ciekawostką specjalnie przygotowaną dla dzieci i młodzieży były warsztaty z użyciem „Alkogogli” i „Narkogogli”. W pogadankach uczestniczyło 230 dzieci.

Uczestnicy oraz organizatorzy wypoczynku otrzymali materiały edukacyjno-informacyjne. Informacja została zamieszczona w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej KPP w Raciborzu, jak również na portalu społecznościowym FB PSSE w Raciborzu.

Pogadanki w ramach akcji „Bezpieczne Ferie 2020”.

VII.3.4. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Akcja mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenia w profilaktyce chorób zakaźnych. Akcja adresowana jest w szczególności do rodziców dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych oraz osób podróżujących. Podczas podejmowanych działań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień przeciwko grypie oraz ich znaczeniu w profilaktyce zachorowań na gripę.

Wszystkim placówkom oświatowym, w ramach akcji, elektronicznie przekazano publikację ze scenariuszami lekcji dla nauczycieli, która powstała w ramach konkursu organizowanego pn. „Zaszczep się wiedzą” pod patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego do wykorzystania w ramach profilaktyki chorób zakaźnych. Przeprowadzono dystrybucję materiałów wśród wszystkich szkół.

W roku 2020 przeprowadzono 13 pogadek, podczas których promowano założenia kampanii społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” wśród dzieci i młodzieży przebywających na zimowiskach oraz dzieci przedszkolnych w Raciborzu. Podczas spotkań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. W pogadankach wzięło udział 434 osób.

Pogadanki/spotkania w ramach zajęć „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” w Raciborzu.

VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada)

Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków. W ramach akcji w 73 placówkach oświatowych przeprowadzono dystrybucję materiałów (plakaty i ulotki).

VII.3.6. Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”

Wojewódzka akcja edukacyjna mająca na celu profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży.

W 2020 roku przeprowadzono 9 pogadanek (część we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu i Kuźni Raciborskiej) w placówkach kulturalno-oświatowych z dziećmi i młodzieżą, w których wzięło udział 325 uczestników. Pogadanki poruszały problematykę skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych. Uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w ćwiczeniach z użyciem narkogogli i alkohoggli.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Przez cały rok była także prowadzona dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych. Informacje zostały zamieszczone na lokalnych portalach internetowych: www.naszraciborz.pl, www.raciborz.com.pl, www.nowiny.pl stronach internetowych szkół, oraz stronie internetowej i FB PSSE w Raciborzu.

VII.3.7. „Brązowo, ale czy zdrowo?”

Celem akcji jest kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solariach, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” przeprowadzono 4 pogadanki (we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu i Kuźni Raciborskiej), w których uczestniczyło ogółem ok. 95 osób. Skierowane działania do młodzieży dotyczyły bezpiecznego korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim.

Pogadanki w ramach akcji „Bezpieczne wakacje 2020”

VII.3.8. „Bezpieczne Wakacje 2020”

Akcja mająca na celu stwarzanie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. W ramach akcji przeprowadzono 4 pogadanki w ośrodkach organizujących letni wypoczynek dzieci i młodzieży.

Pogadanki w ramach akcji "Bezpieczne wakacje 2020".

Uczestnikom spotkań przedstawiono zasady profilaktyki i bezpieczeństwa w okresie występowania pandemii wirusa SARS-CoV-2. Dostarczano podstawowych informacji dot. zagrożeń płynących z zażywania tzw. dopalaczy i tym samym podniesiono świadomość o problemach zdrowotnych i konsekwencjach prawnych wynikających z używania nowych narkotyków. Poruszono temat bezpiecznego opalania oraz omówiono temat bezpiecznego korzystania z kąpielisk, a także zachowaniu się podczas wycieczek górskich, burzy, pobytu w lesie oraz profilaktyce i zasadach postępowania w

przypadku ukąszenia przez kleszcze i owady. Uczestników obozów ostrzegano także przed niebezpieczeństwem przegrzania organizmu i udarem cieplnym. Zwrócono uwagę na korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. Omówiono także zagrożenia wynikające z czynnego i biernego palenia tytoniu. Organizatorom przekazano materiały edukacyjno-informacyjne (plakaty, ulotki) do rozdysponowania oraz wyeksponowania na terenie placówek.

VII.3.9. Profilaktyka zatruć grzybami

Prowadzone działania miały na celu kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych dotyczących zatruć pokarmowych grzybami oraz zwrócenie uwagi na bezpieczne grzybobranie. Materiały zamieszczone zostały na stronie internetowej PSSE w Raciborzu.

VII.3.10. „Pedikuloza” – profilaktyka wszawicy.

Do 73 placówek oświatowych zostały przekazane, materiały edukacyjne nt. profilaktyki wszawicy (ulotka). W celu zapobiegania rozpowszechnianiu się wszawicy, w placówkach oświatowych, rozpowszechniono ok. 230 ulotek nt. wszawicy do wykorzystania w bieżącej edukacji uczniów i rodziców.

VII.3.11. „Lekki tornister”

Celem działań edukacyjnych było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży oraz dbanie o właściwą postawę ciała.

W miesiącu lutym 2020r. opracowano informację prasową dla rodziców zawierającą instrukcje w zakresie prawidłowego doboru tornistra dla dziecka. W ramach lokalnej kampanii medialnej mającej na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczności na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócono uwagę na problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów, konieczność zmniejszania przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży, oraz dbania o właściwą postawę ciała. Informacje zostały zamieszczone w lokalnych mediach. Informacje zostały także zamieszczone na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz na portalu społecznościowym Facebook.

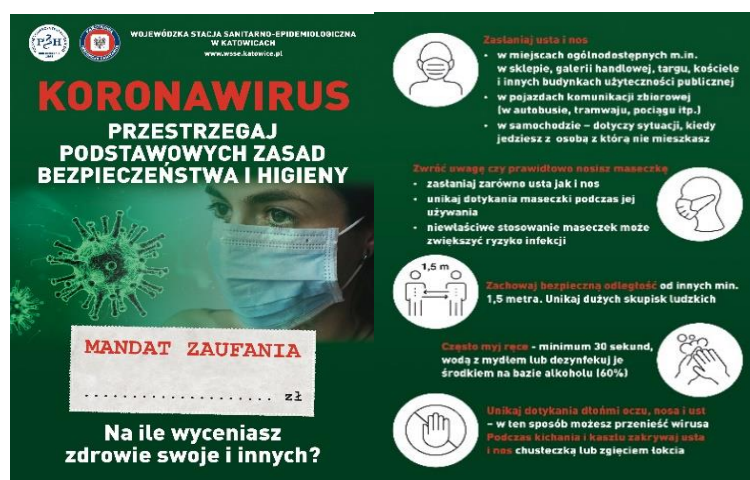
VII.3.12. Akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny" w powiecie raciborskim.

17 sierpnia 2020r. w powiecie raciborskim ruszyła akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny", zainicjowana przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Akcja miała na celu przypomnienie społeczeństwu, jak ważne

jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS- CoV-2. W rozpowszechnianiu idei akcji włączyły się lokalne media, które promowały założenia akcji i opublikowały ulotkę, budzącą do refleksji na temat wyceny zdrowia własnego i innych.

W ramach bieżących kontroli pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu wręczali ulotkę - „mandat zaufania”, który ma przypominać o obowiązku zasłaniania ust i nosa w miejscach użyteczności publicznej, zachowaniu odległości od innych osób min. 1,5 m oraz prawidłowej higienie rąk.

W ramach prowadzonych bieżących kontroli w miejscach użyteczności publicznej w okresie 17.08.2020 r. – 27.12.2020r. przekazano ok. 1239 ulotek.

VII.3.13.Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa).

W lutym 2020r. wystosowano pismo do wszystkich Urzędów Miast i Gmin oraz Starostwa Powiatowego w Raciborzu w związku z obowiązkiem upowszechniania informacji na temat koronawirusa SARS-CoV-2. Zaakcentowano również potrzebę bieżącego śledzenia aktualnych komunikatów i informacji GIS zamieszczonych na stronie głównej/aktualności, celem ich dalszej aktualizacji – <https://gis.gov.pl/kategoria/aktualnosci/>

W marcu 2020r. wystosowano pismo drogą elektroniczną, do wszystkich placówek oświatowych w powiecie raciborskiego, w związku z sytuacją występowania koronawirusa w Polsce i w trosce o wspólne bezpieczeństwo zdrowotne, przekazano apel Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczący przestrzegania zaleceń Państwowej Inspekcji Sanitarnej i stosowania się do wytycznych służb sanitarnych w zakresie kwarantanny i zasad higieny.

Zaapelowano o korzystanie wyłącznie ze sprawdzonych źródeł informacji o koronawirusie, które można znaleźć w serwisach instytucji publicznych, na stronach: www.gis.gov.pl, i www.gov.pl/koronawirus lub dzwoniąc pod numer bezpłatnej infolinii NFZ 800-190-590.

Przekazano również link do spotu informacyjnych. Poinformowano, że należy śledzić komunikaty i wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia.

Na stronie internetowej PSSE w Raciborzu od dnia 23.04.2020r. do dnia 30.10.2020r. codziennie zostały zamieszczane dane dotyczące aktualnej sytuacji epidemiologicznej SARS-CoV-2 na terenie nadzorowanym przez PPIS w Raciborzu. Począwszy od dnia 24.11.2020 r. wszystkie stacje sanitarno-epidemiologiczne zaprzestały publikowania na swoich stronach internetowych jakichkolwiek danych dotyczących raportowania związanego z SARS-CoV-2. Dane te były upubliczniane w sposób scentralizowany.

Od dnia 25 lutego 2020r. na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu oraz na portalu społecznościowym FB zostały systematycznie zamieszczane informacje na temat koronawirusa SARS-CoV-2.

WNIOSKI

1. W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

1. W 2020 r. zanotowano wystąpienie nowej jednostki chorobowej COVID-19 wywołanej przez wirusa SARS-CoV-19. Pierwszy przypadek w powiecie raciborskim 18.03.2020 r. i do końca 2020 r. odnotowano 3972 przypadki..
2. Poza Covid-19, najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi pod względem liczbowym w powiecie raciborskim w roku 2020 były: grypa i infekcje grypopodobne (wzrost zapadalności + 107,85%). Nieznacznie wzrosła zapadalność krztuśca, różyczki i lambliozy.
3. Znaczny spadek zapadalności zaobserwowano w przypadku chorób, takich jak: ospa wietrzna (- 9,55%), płonica (-59,69%), zatrucia pokarmowe pałeczką Salmonella (-27,85%), biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (-41,55), świnka (- 74,80%).
4. Na terenie powiatu raciborskiego, w roku 2020, wystąpiły 3972 przypadki zachorowań na COVID - 19.
5. W roku 2020 PPIS w Raciborzu przesłał do 9 rodzin uchylających się od szczepień 18 pism w związku z nie dopełnieniem ustawowego obowiązku szczepień dzieci. Przeprowadził 3 rozmowy z opiekunami, co skutkowało uzupełnieniem brakujących szczepień trójki dzieci.
6. W 2020 roku na terenie powiatu raciborskiego zgłoszono 11 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym wszystkie łagodne (w roku 2019 - 9 zgłoszeń).

2. W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

1. Zgodnie z wytycznymi WHO z dnia 3 marca 2020 nie ma dowodów na to, że wirus SARS-CoV-2 może przenosić się w wodzie do spożycia, dlatego rok 2020, w zakresie nadzoru nad jakością wody, nie różnił się zasadniczo od nadzoru prowadzonego w latach przed epidemią.
2. Od marca 2020 roku, ze względu na sytuację epidemiczną, zmienił się charakter sprawowanego nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej. W pierwszym okresie pandemii oraz w okresie uruchamiania obiektów w maju 2020r pracownicy sekcji służyli radami dotyczącymi zasad ich funkcjonowania w zmienionych warunkach. Prowadzącym obiekty przekazywane były informacje, opinie, stanowiska Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny, stanowiska Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące epidemii. Zmienił się również charakter przeprowadzanych kontroli. Oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektów kontrole przeprowadzano głównie w celu oceny przyjętych w obiekcie rozwiązań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zarażenia wirusem SARS-Cov-2 .

3. W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2019 i 2020 żywieniowo-żywnościowych uległ poprawie w stosunku do poprzedniego roku (w 2019 r. odsetek obiektów ocenionych jako niezgodne z wymaganiami wynosił 0,2 %, natomiast w 2020 r. wyniósł 0,08%).
2. Porównanie lat 2019 i 2020 nie oddaje faktycznego stanu sanitarno-higienicznego obiektów nadzorowanych. Ograniczenie kontroli, w tym zmniejszona ilość pobranych próbek, spowodowane sytuacją epidemiologiczną uniemożliwiło obiektywne porównanie wyników kontroli obiektów na nadzorowanym terenie. Ponadto wprowadzane restrykcje ograniczały działalność podmiotów i uniemożliwiły w pełnym zakresie realizację harmonogramu kontroli.

4. W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W wyniku prowadzonego w 2020 r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, a także nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, iż:

1. Stan sanitarno-techniczny części placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu raciborskiego wymagał poprawy.
2. W roku 2020, w przeciwieństwie do lat ubiegłych, wszystkie przedszkolaki i wszyscy uczniowie, których stanowiska pracy zostały poddane analizie, korzystali ze stolików/lawek i krzeseł dostosowanych do ich wzrostu.
3. Placówki uwzględniły zdecydowaną większość wytycznych MEN, MZ i GIS lub wytycznych wyłącznie GIS opracowanych w związku z COVID-19. Jednakże, zbyt luźne podejście do zachowania dystansu w przestrzeniach wspólnych placówki i wzajemnych relacjach spowodowało eskalację zachorowań wśród kadry placówek w miesiącu październiku.
4. W 2020 r. na terenie powiatu raciborskiego dzieci i młodzieży, podobnie jak w roku 2019, wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również w ramach wypoczynku całodobowego. W obiektach, w których odbywał się wypoczynek, warunki sanitarno-higieniczne nie budziły zastrzeżeń. Wypoczynek letni odbywał się w reżimie sanitarnym (nie odnotowano przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród dzieci i kadry).

5. W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

1. Spośród nadzorowanych zakładów ponad 65% stanowią zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników. Liczbowa przewaga zakładów małych w powiecie raciborskim od szeregu lat ma charakter stały.
2. Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – PKD 22 – 6812 osób, PKD 25 – 2168 osób.
3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie zawodowe na czynniki fizyczne, wśród których największą skalę zagrożenia stanowi hałas.. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan.

4. W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 219 osób, w tym: 195 osób pracuje w narażeniu na hałas, 28 osób w narażeniu na pyły, 14 osób w narażeniu na czynniki chemiczne.

6. W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym, stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty, były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane. Podczas odbiorów spotykano się w większości z inwestycjami dobrze przygotowanymi do czynności odbiorowych pod względem wykonawczym (prace zakończone, zgodność z dokumentacją projektową, uzgodnienia projektu w wymaganym zakresie) oraz formalno-prawnym (wpis do dziennika budowy, odbiory techniczne wewnętrzne, badania i pomiary, dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i stosowania materiałów budowlanych). Gdy była taka potrzeba to w protokołach kontroli ujmowano zastrzeżenia wynikające z niezgodności realizacji przedsięwzięć z zatwierdzoną dokumentacją projektową lub niespełnionymi do końca wymogami sanitarnymi. W okresie 2020 roku nie wniesiono sprzeciwu na użytkowanie obiektów w trybie art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na wydane w ubiegłym roku decyzje i opinie nie wpłynęły zażalenia stron biorących udział w postępowaniach.

7. W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja programów zdrowotnych, akcji, kampanii informacyjno-edukacyjnych, imprez, punktów konsultacyjnych, badań zdrowotnych, narad i szkoleń, jak również informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów przyczyniły się m.in. do zwiększenia poziomu wiedzy uczniów, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej i społeczności lokalnej oraz do wzmocnienia postaw, zachowań i nawyków prozdrowotnych.

Jednak ogłoszenie pandemii związanej z SARS-CoV-2, a tym samym zawieszenie nauczania w szkołach od dnia 13 marca 2020r., spowodowało ograniczenie dalszych działań ze strony tutejszej stacji oraz brak możliwości realizacji działań w terenie.

W 2020 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu podejmowała działania dotyczące m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, w tym szczególnie zasad profilaktyki i bezpieczeństwa w okresie występowania pandemii wirusa SARS-CoV-2, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, zapobiegania

zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków oraz profilaktyki raka szyjki macicy.

W działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowana jest współpraca z licznymi partnerami jakimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki oświatowo-wychowawcze, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, lokalne media, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, miejskie, powiatowe i gminne biblioteki

Działania podejmowane w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowane we współpracy z licznymi placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.